

I Z V J E Š T A J
O PROVOĐENJU STRATEGIJE ZA REFORMU SEKTORA PRAVDE U
BOSNI I HERCEGOVINI I AKCIONOG PLANA ZA 2018. GODINU

Sarajevo, januar 2019. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. STRATEŠKA OBLAST 1 – PRAVOSUĐE	4
1.1. NEZAVISNOST NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I USKLAĐENOST ZAKONA I SUDSKE PRAKSE U BiH.....	4
1.2. EFIKASNOST I UČINKOVITOST PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA U BiH.....	11
1.3. ODGOVORNOST I PROFESIONALIZAM NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA U BiH.....	21
1.4. OTVORENOST U RADU PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA U BiH.....	24
2. STRATEŠKA OBLAST 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA	25
2.1. RUKOVOĐENJE SISTEMOM ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA U BiH.....	25
2.2. UNAPREĐENJE PRIMJENE ALTERNATIVNIH SANKCIJA U BiH.....	30
2.3. UNAPREĐENJE PRIMJENE MEĐUNARODNIH STANDARDNA U BiH.....	33
3. STRATEŠKA OBLAST 3 – PRISTUP PRAVDI	34
3.1. MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ I SARADNJA.....	34
3.2. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U BiH.....	37
3.3. PRISTUP PRAVDI.....	39
4. STRATEŠKA OBLAST 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU	40
4.1. ZEMLJIŠNA ADMINISTRACIJA U FEDERACIJI BiH.....	40
4.2. PRIVREDNO SUDOVANJE U BiH.....	41
5. STRATEŠKA OBLAST 5 – DOBRO RUKOVOĐEN I ODGOVORAN SEKTOR	43
5.1. KOORDINACIJA I EU INTEGRACIJE.....	43
5.2. JAČANJE KAPACITETA ZA IZRADU ANALIZA I POLITIKA U SEKTORU PRAVDE U BiH.....	46
5.3. DONATORSKA KOORDINACIJA U SEKTORU PRAVDE U BiH.....	48
6. ZAKLJUČCI 5. MK	49
7. ZAKLJUČAK VIJEĆA MINISTARA BIH	51

UVOD

Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini za period od 2014. do 2018. godine (SRSP u BiH) je usvojena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, entitetskih vlada i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 2015. godine, na čije traženje je izrađen i usvojen Akcioni plan (AP SRSP u BiH).

Usvajanje AP SRSP u BiH je kasnilo i završeno je na 94. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 15.03.2017. godine, nakon što su se saglasile entitetske vlade i Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Na drugoj Ministarskoj konferenciji, održanoj 06.06.2017. godine, usvojen je Poslovnik ministarske konferencije i njenih radnih tijela (Poslovnik), kojim su uspostavljeni instrumenti predviđeni SRSP u BiH za praćenje i ocjenu njenog provođenja.

Poslovníkom su uspostavljeni:

- 1) Ministarska konferencija (MK), koja osigurava koordinirano praćenje najvažnijih reformskih aktivnosti, koje su od zajedničkog interesa za sektor pravde i usaglašeno rješavanje tih pitanja, razmjenu iskustava i bolje korištenje domaćih i drugih potencijala,
- 2) Tehnički sekretarijat (TS), koji pruža tehničku i stručnu pomoć u pripremanju i održavanju MK, sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG) i izradi izvještaja o praćenju i ocjeni provođenja AP SRSP u BiH,
- 3) Pet FRG, po strateškim oblastima iz SRSP u BiH, koje se sastaju polugodišnje, radi praćenja i provođenja zajedničkih mjera i inicijativa, te davanja mišljenja i prijedloga za rješavanje najvažnijih reformskih pitanja sektora pravde,
- 4) Tromjesečni izvještaji o napretku, kojima se prati i ocjenjuje provođenje AP SRSP u BiH.

Ovaj izvještaj se odnosi na period od 01.01. do 31.12.2018. godine i, osim uvoda, sadrži postignute rezultate u provođenju AP SRSP u BiH i informacije vezane uz provođenje zaključaka treće i četvrte MK.

Prilikom izrade izvještaja korišteni su zapisnici sa sastanaka FRG, TS i MK,¹ usvojeni izvještaji i podaci dostavljeni od institucija sektora pravde u Bosni i Hercegovini,² međunarodnih organizacija i donatora, koje prate provođenje AP SRSP u BiH i slično.

Dobivene informacije institucija sektora pravde u Bosni i Hercegovini za izradu ovog izvještaja su slabijeg kvaliteta i nisu date u skladu sa Smjernicama za praćenje provođenja SRSP u BiH.

Provođenje aktivnosti iz AP SRSP u BiH za period od 01.01. do 31.12.2018. godine je obrađeno i u informaciji organizacija civilnog društva (OCD).

Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u ovom izvještaju, bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

¹ Članovi MK su: ministri pravde Bosne i Hercegovine (BiH), entiteta i kantona, predsjednici Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

² U institucije sektora pravde, osim pravosudnih institucija, ubrajamo: ministarstva pravde BiH, entiteta i kantona, Visoko sudsko i tužilačko vijeća BiH i Pravosudnu komisiju Brčko distrikta BiH, centre za obuku sudija i tužilaca, institucije za pružanje pravne pomoći, udruženja za alternativno rješavanje sporova, kazneno-popravne zavode, institucije za provođenje alternativnih sankcija i slične institucije.

1. STRATEŠKA OBLAST 1 – PRAVOSUĐE

U strateškoj oblasti 1 Pravosuđe, na osnovu prikupljenih informacija, možemo zaključiti da se aktivnosti u najvećem dijelu strateških programa provode i da nema značajnih zastoja, uz izuzetak strateškog programa 1.1.7 „Uspostavljanje usklađenog zakonskog okvira za tužilaštva u Federaciji BiH“ za koji je 3. MK-a prihvatila zahtjev Federalnog ministarstva pravde da se cjelokupan program izuzme iz revidiranog AP SRSP u BiH za period 2019. -2020. godine, do stvaranja pretpostavki za rješavanje predmetnog pitanja.

Na sastancima FRG 1, kao i TS isticana je potreba da se posebna pažnja obrati na prioritete aktivnosti normativnog karaktera, kao što su izrada Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, Zakona o sudovima Bosne i Hercegovine, Zakona o Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i Zakona o Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Zaključkom sa drugog sastanka TS od 11.12.2018. godine ocijenjeno je da u pogledu daljih aktivnosti vezanih uz izradu i donošenje Zakona o sudovima Bosne i Hercegovine i Zakona o Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine potrebno donošenje strateške odluke MK-a o daljnjim koracima na provođenju navedenih aktivnosti.

Od ukupno 25 programa i 57 strateških aktivnosti, 26 je ispunjenih i 28 djelimično ispunjenih aktivnosti.

1.1. Nezavisnost nosilaca pravosudnih funkcija i usklađenost zakona i sudske prakse u BiH

Strateški programi o nezavisnosti pravosudnih funkcija i usklađenosti zakona i sudske prakse u Bosni i Hercegovini (BiH) odnose se na: konsolidovanje funkcija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV), reformu žalbenog sistema Suda BiH u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 2. Protokola) i mišljenjem Venecijanske komisije, donošenje Zakona o Ustavnom sudu BiH, donošenje izmjena i dopuna Zakona o Tužilaštvu BiH, donošenje izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku BiH, usklađivanje Zakona o platama i naknadama nosilaca pravosudnih funkcija, uspostavljanje usklađenog zakonskog okvira za tužilaštva u Federaciji BiH, unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija u BiH i održavanje panela iz građanske, krivične i upravne oblasti.

1.1.1 Konsolidovanje funkcija VSTV-a

Analiza provedenih reformi pravosuđa finalizovana je u prethodnom periodu. Pregled aktivnosti reformi pravosuđa je urađen tokom 2013. godine i dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH na njihov zahtjev. Ministarstvo pravde BiH je nakon toga izradilo i uputilo Informaciju Vijeća ministara BiH koje je istu razmatralo na 100. sjednici održanoj 04.05.2017. godine, a kasnije i Parlamentarnoj skupštini BiH.

Prilikom provođenja SRSP u BiH 2008.-2012. godine iskazana je potreba da se izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH konsoliduju funkcije VSTV-a, te obezbijedi ravnoteža između njegove nezavisnosti i odgovornosti, ne dovodeći u pitanje jedinstvo VSTV-a i njegove nadležnosti, kao i uloga koju VSTV ima u uspostavljanju i jačanju vladavine prava u BiH, te da se dodatno unaprijedi postupak izbora nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, uključujući pravo na žalbu i sudsku zaštitu. Izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH potrebno je dodatno regulisati i pitanja koje se odnose na druge podoblasti pravosuđa, kao što su pitanja koja su iznijeta u okviru stručnog pregleda (misije) Evropske unije (Peer review) u VSTV-u, za koje je dat veći broj preporuka koja se odnose na: a) prevenciju i suzbijanje sukoba interesa nosilaca pravosudne funkcije u BiH i njihovu disciplinsku odgovornost, b) rad Ureda disciplinskog tužioca, uključujući ovlaštenja, c) ulogu disciplinskog tužioca, itd.

Vijeće ministara BiH je na svojoj 87. sjednici, održanoj 29.12.2016. godine, donijelo zaključak kojim je zadužilo Ministarstvo pravde BiH da, u saradnji sa VSTV-om, izradi novi Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH. Spomenute institucije su zaključkom zadužene da pripreme nacrt zakona u skladu sa sugestijama iznesenim tokom rasprave na sjednici Vijeća ministara BiH, kao i sa mišljenjem Venecijanske komisije, preporukama Evropske komisije datim u Izvještaju o BiH, te preporukama Strukturisanog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između Evropske unije i BiH. U skladu sa ovim zaključkom, predstavnici Ministarstva pravde BiH su 04.04.2017. godine održali sastanak sa predstavnicima VSTV-a, te se usaglasili da je za provođenje zaključka Vijeća ministara BiH potrebno formirati Radnu grupu u kojoj će, osim predstavnika ove dvije institucije, učestvovati i predstavnici entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH, sa zadatkom da izrade Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH.

Ministarstvo pravde BiH je 06.04.2017. godine zatražilo imenovanje predstavnika iz navedenih institucija. Aktom od 05.05.2017. godine ministar pravde Republike Srpske je istakao značaj Strukturisanog dijaloga, te *„uvažavajući napore koji su uloženi u postizanje konsenzusa o ključnim pitanjima u reformi pravosuđa na nivou BiH, ističemo da se pitanje reforme Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH treba rješavati u okviru procesa Strukturisanog dijaloga, na način što će se principi razraditi i konkretizovati, nakon čega će Ministarstvo pravde BiH formirati Radnu grupu kao tehničku podršku za provođenje usaglašenih rješenja u okviru procesa Strukturisanog dijaloga.“* U skladu sa navedenim, smatra da je preuranjeno formirati Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH.

VSTV je 18.04.2017. godine dostavio dopis Ministarstvu pravde BiH u kome ističe, da kod izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u BiH pažnju treba usmjeriti na *„poglavlja koja regulišu imenovanja i disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija, ali pitanja sastava Vijeća i izbora njegovih članova, te eventualno preispitivanje liste nadležnosti Vijeća u ovoj fazi, ne bi trebale biti predmetom preispitivanja, sve dok za to VSTV ne dobije odgovarajuće ustavne garancije.“*

VSTV je u proteklom periodu radio na pripremi vlastitog prijedloga Zakona o VSTV-u BiH koji će predstavljati platformu za predstavnika VSTV-a u Radnoj grupi za pripremu ovog propisa prema zaključku VM BiH.

Ministarstvo pravde BiH je nakon toga izradilo i uputilo Vijeću ministara BiH, a kasnije i Parlamentarnoj skupštini BiH, Informaciju o stanju pravosuđa u BiH, sa posebnim osvrtom na borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Jedna od preporuka iz informacije je da se revidira Zakon o VSTV-u BiH u skladu sa preporukama Strukturisanog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između Evropske unije i BiH, mišljenjem Venecijanske komisije i preporukama Evropske komisije iz Izvještaja o BiH. Zakon treba biti usmjeren na očuvanje i jačanje nezavisnosti, odgovornosti, kako članova VSTV, tako i nosilaca pravosudne funkcije, jačanje efikasnosti i kvalitetniji rad pravosuđa u BiH. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je na 49. sjednici, održanoj 05.07.2017. godine, povodom razmatranja ove informacije usvojio zaključak kojim je, između ostalog, obavezao Vijeće ministara BiH da, najkasnije u roku od 120 dana, pripremi i u parlamentarnu proceduru uputi izmjene i dopune Zakona o VSTV-u BiH. Uz ovaj zaključak dostavljeni su prijedlozi i zaključci koje su iznijeli poslanici u raspravi. Vijeće ministara BiH se upoznao sa navedenim zaključkom Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH na svojoj 108. sjednici, održanoj 19.07.2017. godine i zadužilo Ministarstvo pravde BiH za realizaciju navedenog zaključka Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

Nakon zaprimanja navedenih zaključaka, Ministarstvo pravde BiH je, u skladu sa svim zaprimljenim zaključcima, preporukama Venecijanske komisije i Strukturisanog dijaloga započelo izradu novog Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u BiH, koji će se predstaviti na sastanku Strukturiranog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između Evropske unije i BiH, koji će nakon toga biti ponuđen na usaglašavanje Radnoj grupi koja će biti formirana od predstavnika nadležnih institucija.

VSTV kontinuirano radi na provođenju preporuka stručnih pregleda, te je usvojen i Akcioni plan prema kojem su aktivnosti vezane za Zakon o VSTV-u BiH okončane krajem juna 2018. godine. U skladu sa tim potrebno je produženje rokova u 2018. godini. VSTV BiH na sjednici održanoj 28. i 29.06.2018. godine je usvojio Inicijativu za reviziju Zakona o VSTV BiH, koja je dostavljena Evropskoj komisiji i Ministarstvu pravde BiH. Prilikom pripreme inicijative VSTV-a u obzir su uzete preporuke iz stručnog pregleda izvještaja o Poslovniku VSTV-a, disciplinskog postupka, imenovanja, ocjenjivanja i finansijskih izvještaja, kao i mišljenja Venecijanske komisije.

Ministar pravde BiH je 17.08.2018. godine, donio Rješenje o formiranju Radne grupe za pripremu nacrta Zakona o VSTV BiH.

Na sjednici VSTV-a održanoj 05. i 06.09.2018. godine usvojen je ažurirani Akcioni plan za provođenje preporuka stručnih pregleda. Sve aktivnosti u Akcionom planu su podijeljene na aktivnosti koje se odmah mogu provesti (novembar 2018. godine), kratkoročne aktivnosti (februar 2019. godine), srednjoročne aktivnosti (decembar 2019. godine), te dugoročne aktivnosti (decembar 2020. godine).

1.1.2 Reforma žalbenog sistema Suda BiH, u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 2. Protokola) i mišljenjem Venecijanske komisije

U 2017. godini nastavljene su aktivnosti privremene radne grupe, koja je u martu 2008. godine izradila tehničko mišljenje o institucionalnoj reformi žalbenog sistema u Sudu BiH. Ministarstvo pravde BiH je ranije pripremlilo nacrt Zakona o sudovima BiH, kojim se osniva samostalan žalbeni sud BiH, odvojen od prvostepenog Suda BiH i jasnije se definiše krivična nadležnost Suda BiH. Nacrtom ovog zakona osigurava se očuvanje podudarnosti odredaba ovog Zakona o sudovima BiH sa odgovarajućim odredbama Zakona o VSTV-u BiH, posebno onima kojima se utvrđuju nadležnosti VSTV-a za izbor, imenovanje, razrješenje i ocjenu rada nosilaca pravosudnih funkcija u BiH. U julu 2017. godine održana je TAIEEX radionica u vezi određivanja krivične nadležnosti sudova BiH, a nakon toga i ministarski sastanak u okviru Strukturiranog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između Evropske unije i BiH.

Pristup koji su predložili stručnjaci iz zemalja članice Evropske unije pozdravili su svi učesnici, kao dobru osnovu za nastavak diskusije, a dalje aktivnosti u vezi preciziranja određenih odredbi trebaju biti predmetom daljeg rada na reformi. Na sastanku je pozdravljena spremnost učesnika da rade u pravcu postizanja dogovora o krivičnoj nadležnosti na osnovu člana 83. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, a koji, između ostalog, uključuje teška krivična djela kao što su terorizam, organizovani kriminal i korupcija.

Na održanom sastanku Strukturiranog dijaloga EU i BiH, polovinom 2018. godine, dogovoreno je da se na MK preciziraju i usaglase sporna pitanja, dalji koraci i aktivnosti na finalizaciji Nacrta zakona o sudovima BiH. Sa tim u vezi, a na prijedlog FRG 1, TS je uputio predmetno pitanje da se razmatra na prvoj narednoj MK-a. Za dalji rad na reformi potrebno je da se zauzme stav i donese strateška odluka o preduzimanju daljih aktivnosti na realizaciji strateškog programa 1.1.2 Reforma žalbenog sistema Suda BiH, u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i mišljenjem Venecijanske komisije i njegove aktivnosti 1.1.2.1 Izraditi i uputiti u proceduru usvajanja Zakon o sudovima BiH.

1.1.3 Donošenje Zakona o Ustavnom sudu BiH

SRSP u BiH je predviđao da se do kraja perioda važenja strateškog okvira, 2018. godine i realizuju aktivnosti ovog strateškog programa do čega nije došlo. Revidirani AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine, kojeg je podržala 3. MK i uputila u proces odobravanja, je sadržavao produžetak rada na predmetnom programu i pratećim aktivnostima sa rokom 2020. godine. Uzimajući u obzir navedeno i da je revidirani AP SRSP u BiH usvojen na nivou Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH sa rezervom na predmetni program, a da je još u procesu usvajanja na državnom i entitetskim nivoima, na prijedlog FRG 1 TS je zaključio i uputio MK dodatno razmatranje predmetnog programa i donošenje strateške odluke o preduzimanju daljih aktivnosti.

1.1.4 Donošenje izmjena i dopuna Zakona o Tužilaštvu BiH

U skladu sa rješenjima Nacrta zakona o sudovima BiH bit će izrađen Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Tužilaštvu BiH.

1.1.5 Donošenje izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku BiH

U paketu sa Zakonom o sudovima BiH i Zakonom o Tužilaštvu BiH bit će potrebno izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku BiH.

Nezavisno od navedenog, Ministarstvo pravde BiH je u 2017. godini imenovalo komisiju i pristupilo izradi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku BiH, a u cilju provođenja odluke Ustavnog suda BiH, broj U-5/16, vezano za posebne istražne radnje. Članovi komisije, osim iz Ministarstva pravde BiH su i predstavnici i entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Ministarstvo pravde BiH u izvještajnom periodu je izradilo i uputilo Nacrt ovog zakona Vijeću ministara BiH u dalju proceduru. Zakon je usvojen i objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 65/18, od 21.09.2018. godine.

Iako nije bilo predviđeno SRSP u BiH, Vlada Republike Srpske kao predlagač Zakona, odnosno Ministarstvo pravde Republike Srpske kao obrađivač zakona, pristupilo je izradi Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske po hitnom postupku radi usklađivanja sa odredbama Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17) u pogledu krivičnih djela za koje se mogu odrediti istražne radnje i izmjena u pogledu nadležnosti i trajanju istražnih radnji u skladu sa standardima Evropskog suda za ljudska prava.

1.1.6 Usklađivanje Zakona o platama i naknadama nosilaca pravosudnih funkcija

U skladu sa zaključkom VSTV-a, Sekretarijat VSTV-a je dopunio ranije izrađenu analizu plata i naknada sudija i tužilaca na svim nivoima, članova VSTV-a, kao i administrativnog osoblja u tim institucijama i priprema prijedlog preporuka koji bi bili dostavljeni izvršnim vlastima u BiH na razmatranje. U skladu sa strateškim planom VSTV-a pitanje ujednačenosti plata i naknada ponovo je razmatrano na sastanku Stalne komisije za legislativu VTSV BiH, krajem 2018. godine. Na sastanku Komisije je zaključeno da se pitanje plata i naknada sudija i tužilaca i u daljem periodu razmatra od strane VSTV-a u kontekstu mogućih izmjena sistema plata sudija i tužilaca u BiH.

Tokom ranijeg perioda predmetne analize su izrađene u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH.

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo je u 2017. godini pripremiло Prednacrt zakona o platama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo, kojim se regulišu plate i naknade državnim službenicima i namještenicima zaposlenim u Općinskom i Kantonalnom sudu u Sarajevu.

U toku 2018. godine utvrđen je Nacrt zakona o platama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo, te je o istom provedena javna rasprava, a prema Programu rada Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo za 2019. godinu planirano je stavljanje u proceduru Prijedloga ovog zakona u martu mjesecu.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH dostavljen je Parlamentarnoj skupštini BiH 13.09.2017. godine, koja je razmatrali i odbila navedeni prijedlog Zakona.

Plate sudija i tužilaca u Republici Srpskoj regulisane su Zakonom o platama i naknadama sudija i tužilaca u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 66/14 i 60/15).³

U Brčko distriktu BiH plate sudija i tužilaca regulisane su Zakonom o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Brčko distriktu BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 1/06 i 21/14). PK BD BiH je uradila analizu plata nosilaca pravosudnih funkcija i administrativnog osoblja u pravosudnim institucijama BD BiH. PK BD BiH putem Stručne službe je u postupku izrade nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama nosilaca pravosudnih funkcija u BD BiH. U isto vrijeme Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH je utvrdila prijedlog Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu Brčko distrikta BiH (administrativno osoblje). Nacrt Zakona će nakon pribavljenih mišljenja relevantnih institucija biti upućen Skupštini Brčko distrikta BiH u proceduru usvajanja.

Tokom prvih šest mjeseci 2018. godine, prema dostavljenim informacijama, analizirane su plate administrativnog osoblja u pravosudnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona i donesen je Zakon o platama i naknadama u organima vlasti Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZDK“, broj 1/18), kao i provedbeni akti koji su proizlazili iz Zakona, a isti se primjenjuju i na administrativno osoblje zaposleno u pravosudnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona.

1.1.7 Uspostavljanje usklađenog zakonskog okvira za tužilaštva u Federaciji BiH

Iako su preduzeti napor da se izradi jedinstven Zakon o tužilaštvima u Federaciji BiH i prateći podzakonski akti, u izvještajnom periodu nije došlo do njihovog usvajanja, jer je samo nekoliko kantona prenijelo svoju nadležnost u ovoj oblasti na Federaciju BiH. Pretpostavka za izradu i donošenje jedinstvenog Zakona o tužilaštvima u Federaciji BiH i pratećih podzakonskih akata je da svi kantoni prenesu nadležnost u ovoj oblasti na Federaciju BiH.

U cilju osiguranja vladavine prava kroz uspostavljanje nezavisnog, profesionalnog i efikasnog pravosudnog sistema u korist svih građana kroz smanjenje fragmentisanosti i unapređenje sistema finansiranja pravosuđa, Kanton Sarajevo je jedan od nekoliko kantona koji su donijeli Zakon o prenosu nadležnosti za donošenje Zakona o Tužilaštvu Kantona Sarajevo na Federaciju BiH 2013. godine.

Federalno ministarstvo pravde je dostavilo pisano izjašnjenje da se u revidiranom AP SRSP u BiH za period 2019.-2020. godine strateški program 1.1.7 briše.⁴ Na osnovu ovog izjašnjenja 3. MK je podržala stav FMP i predmetni program izostavila iz revidiranog AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu.

³Zakonom o platama i naknadama sudija i tužilaca u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 66/14 i 60/15) je propisano da se plate neće povećavati sve dok prosječna mjesečna neto plata u Republici Srpskoj izračunata za kalendarsku godinu ne dostigne ili ne bude veća od 1.000,00 KM.

⁴ Pisano izjašnjenje, broj 01-49-2639/18 od 04.07.2018. godine.

1.1.8 Unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija u BiH

Zakonom o VSTV-u BiH je propisano da je VSTV nadležan za donošenje smjernica za pripremanje budžeta pravosudnih institucija u BiH, što se kontinuirano i vrši.

Prema ranijim podacima VSTV-a, već duži niz godina, utvrđena je tendencija rasta budžetskih izdvajanja za finansiranje pravosudnih institucija u BiH, što ukazuje na dalje izazove u pogledu provođenja predmetnog programa.

Obuke iz oblasti pripreme budžeta su dijelom programa obuke rukovodilaca pravosudnih institucija koje provode CEST-ovi, te su kontinuiranog karaktera. Većina rukovodilaca pravosudnih institucija je prisustvovala barem jednoj obuci iz ove oblasti.

Tokom 2018. godine poseban program obuke je organizovan od strane USAID projekta za tužilaštva u BiH. Pored ostaloga obuke iz oblasti finansija u proteklom periodu su bile organizovane i od strane ministarstava finansija u BiH.

U Republici Srpskoj, Ministarstvo finansija provodi obuke za rukovodioce i šefove računovodstva pravosudnih institucija u pogledu budžeta i korištenja programa za unapređenja budžeta.

I u Brčko distriktu BiH obuka iz oblasti programskog budžeta se provodi kako za rukovodioce, tako i za službenike pravosudnih institucija.

VSTV u procesu pripreme budžeta provodi aktivnosti uključivanja predstavnika izvršnih i zakonodavnih vlasti u BiH. U septembru 2018. godine VSTV BiH je organizovao konsultacije u vezi budžeta pravosudnih institucija sa nadležnim izvršnim i zakonodavnim vlastima. Nacrti budžeta su usvojeni u Republici Srpskoj, Federaciji BiH, Srednjobosanskom, Bosansko-Podrinjskom, Hercegovačko-Neretvanskom, Zapadno-Hercegovačkom, Posavskom i Kantonu 10. Tokom pripreme budžeta nije uvijek bilo intenzivnijih aktivnosti na usaglašavanju budžeta između pravosudnih institucija i izvršnih vlasti. Postoji prostor za unapređenje u ovoj oblasti odnosno za redovnije održavanje konsultacija u postupku pripreme budžeta.

U Posavskom kantonu je održan seminar na temu Izrada budžeta i fiskalna procjena - Ciklus-1. Unapređena je sposobnost rukovodilaca i osoblja u planiranju i izvršavanju budžeta sudova i tužilaštava u SBK.

U Republici Srpskoj, zakonima o sudovima i javnim tužilaštvima, propisuje se da sredstva za rad sudova i javnih tužilaštava se osiguravaju u budžeta Republike Srpske, a na prijedlog Ministarstva pravde Republike Srpske, koji se dostavlja VSTV-u na davanje sugestija.

Saradnja između Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH, koja je nadležna za pripremanje i predlaganje budžeta svih pravosudnih institucija i zakonodavnih i izvršnih organa Brčko distrikta BiH je na zadovoljavajućem nivou.

Tokom usvajanja budžeta za 2018. godinu na nekoliko nivoa vlasti je ostvarena saradnja u procesu usvajanja budžeta za 2018. godinu, te su održani zajednički sastanci odnosno usaglašavanje budžeta za pravosudne institucije.

Kada je u pitanju izrada i usvajanje budžeta na kantonima od zaprimljenih informacija u Posavskom kantonu se uredno donose i usvajaju, dok se u Zeničko-dobojskom kantonu za potrebe izrade održava i javna rasprava na osnovu Izvještaja o radu i izvršenju, a u Srednjobosanskom kantonu je unaprijeđena koordinacija, kao i konsultacije izvršne, zakonodavne i sudske vlasti koju predstavlja VSTV.

1.1.9 Održavanje panela iz građanske, krivične i upravne oblasti

U cilju postizanja veće usklađenosti sudske prakse u BiH, sudovi najviših instanci u BiH, uključujući i Brčko distrikt BiH, održali su tokom 2017. godine dva sastanka iz građanske oblasti, te nacionalnu konferenciju o promociji rada panela, dok tokom 2018. godine nije bilo novih sastanaka.

U Republici Srpskoj, Vrhovni sud redovno održava sjednice odjela i učestvuje na sastancima panela s ostalim sudovima, kao najvišim instancama za ujednačavanje sudske prakse, čime se osigurava veća pravna sigurnost građana. Posljednjim izmjenama Zakona o sudovima Republike Srpske iz 2017. godine, propisano je osnivanje odjela sudske prakse u Vrhovnom sudu Republike Srpske.

1.2. Efikasnost i učinkovitost pravosudnih institucija u BiH

Strateški programi o efikasnosti i učinkovitosti pravosudnih institucija u BiH odnose se na: provođenje odgovarajućih mjera u cilju:

- smanjenja zaostalih predmeta u izvršnom postupku,
- povećanje efikasnosti istraga u krivičnom postupku u BiH,
- unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova u BiH,
- rasterećenje pravosudnih institucija u BiH izmještanjem pojedinih postupaka i prenosa ovlaštenja,
- praćenje primjene zakona o sudovima, tužilaštvima i svih procesnih zakona,
- obezbjeđenje organizacionih, infrastrukturnih i materijalno-tehničkih pretpostavki za rad pravosudnih institucija u BiH,
- unapređenje vještina rukovođenja pravosudnim institucijama u BiH,
- unapređenje sistema za praćenje efikasnosti i kvalitete rada sudija, tužilaca i stručnih saradnika i unapređenje i
- usklađivanje statusa zaposlenog osoblja u pravosudnim institucijama u BiH.

1.2.1 Provesti odgovarajuće mjere sa ciljem smanjenja zaostalih predmeta u izvršnom postupku

Prvogostepeni sudovi su sačinili svoje godišnje planove starih predmeta u januaru 2017. godine. Drugostepeni i vrhovni sudovi sačinjavaju planove na kvartalnom nivou, uz podršku jedinice za efikasnost VSTV-a. Provođenje navedenih planova se prati kontinuirano kroz izvještaje o provođenju. Do sada je izrađeno 10 izvještaja, a u pripremi je 11. izvještaj, koji se objavljuju na web-stranici pravosuđa (objava se vrši tromjesečno).

U skladu sa preporukama Pododbora za slobodu, pravdu i sigurnost formirana je Radna grupa za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku. U aprilu 2018. godine Radna grupa je održala prvi sastanak. Članovi Radne grupe su nadležna entitetska ministarstva i Ministarstvo pravde BiH, kao i Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH, a podršku radu pruža VSTV. Usvojene izmjene i dopune zakona o izvršnom postupku će bit proslijeđene u daljnju zakonodavnu proceduru kao prijedlog Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka. Radna grupa će analizirati dva modela izvršenja – sistem privatnih i sistem javnih izvršilaca radi predlaganja mogućeg izmještanja izvršnih predmeta sa sudova u fazi provođenja izvršenja. Operativni cilj radne grupe je da do sredine 2019. godine sačini prijedloge za izmjene i dopune postojećih zakona o izvršnom postupku u cilju poboljšanja i efikasnosti izvršnog postupka.

U 2017. godini Ministarstvo pravde Republike Srpske je izradilo i uputilo u proceduru usvajanja izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku, kojim svi računi za pružanje usluga (telekomunikacionih i dr.) imaju status vjerodostojne isprave, čime se nastoji smanjiti broj tužbi u sporovima male vrijednosti. Izradi zakona se pristupilo, jer se pred osnovnim sudovima u Republici Srpskoj, u toku svake godine, u prosjeku podnese oko 25.000 tužbi u sporovima male vrijednosti, od čega je oko 16.000 tužbi, u kojima vrijednost spora ne prelazi 1.500 KM. Pristupilo se i izmjeni Zakona o sudskim taksama, u dijelu visina taksene tarife, za prijedlog da se dozvoli izvršenje do vrijednosti spora od 3.000,00 KM.

Narodna skupština Republike Srpske je na 23. sjednici, u periodu od 06.02.2018. do 22.03.2018. godine, usvojila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku, kojim se kao vjerodostojne isprave propisuju računi ili izvodi za telekomunikacijske usluge i RTV takse, te odluke i knjigovodstveni izvod za članarine Advokatske komore Republike Srpske.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je, u okviru prevazilaženja problema rješavanja starih i drugih neriješenih predmeta u pravosudnim institucijama, pristupilo izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku 2012. godine, kada je propisan izvršilac po ugovoru, a 2014. godine u Osnovnom sudu u Banja Luci uveden je SOKOP program koji je namijenjen za prijem i obradu prijedloga predmeta za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave.

U Brčko distriktu BiH, svake godine se donose planovi rješavanja predmeta u sudovima i Tužilaštvu Brčko distrikta BiH. Njihova realizacija se prati prema uputstvima VSTV, prema kojem se vrši izvještavanje.

U okviru Osnovnog i Apelacionog suda Brčko distrikta BiH su preduzete sve mjere i aktivnosti za uspostavljanje efikasnog izvršnog postupka u rješavanju komunalnih predmeta (npr. povećan broj sudskih izvršilaca, raspoređen veći broj sudija i stručnih saradnika na izvršnom referatu).

Od pravosudnih institucija na kantonalnom nivou na osnovu dobivenih informacija, plan o rješavanju zaostalih predmeta je donesen u Zeničko-dobojskom kantonu.

U okviru aktivnosti iz Akcionog plana za provođenje mjera i aktivnosti na unapređenju naplate komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, koji je donijela Vlada Kantona Sarajevo u martu 2017. godine, Ministarstvo pravde i uprave, pored ostalog, uputilo je prema Federalnom ministarstvu pravde inicijativu za izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku.

U Općinskom sudu u Sarajevu najveći problem predstavlja veliki broj komunalnih predmeta, koje se nastoje riješiti kroz mjere i aktivnosti posebnog Akcionog plana Vlade Kantona Sarajevo donesenog početkom 2017. godine i rezultati su već mjerljivi kroz značajno smanjen broj sudskih predmeta ove vrste i uvećanu naplatu komunalnih usluga u milionskim iznosima. Međutim, bez reforme izvršnog postupka kroz unapređenje postojećeg zakonodavnog okvira - Zakona o izvršnom postupku u cilju izmještanja izvršnog postupka iz suda, nije moguće postići dugoročne rezultate, te je u tom pravcu upućena inicijativa Federalnom ministarstvu pravde. Federalno ministarstvo pravde je u dva navrata upućivalo izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku, a koje su rezultat rada radne grupe s VSTV-om. Iako upućene u proceduru usvajanja navedene izmjene i dopune nisu podržane od strane Parlamenta Federacije BiH.

Takođe, jedan od problema je i primjena odredbi člana 104. Zakona o prekršajima Federacije BiH, kojima je regulisan postupak izvršenja novčane kazne prinudnim putem i neprovodiv je, kao i problem primjene odredbi člana 33. i 40. Zakona o stečajnom postupku Federacije BiH od dana objavljivanja presude Ustavnog suda Federacije BiH kojom je utvrđeno da navedeni članovi nisu u saglasnosti s Ustavom Federacije BiH.

Federalno ministarstvo pravde je pripremilo nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Federacije BiH kojim se između ostalog uređuje pitanje prinudne naplate novčanih kazni, te se istim propisuje nadležnost Porezne uprave Federacije BiH za obavljanje poslova prinudne naplate. S obzirom na to da nije dobivena saglasnost Federalnog ministarstva finansija u smislu osiguranja dodatnih finansijskih sredstava za provođenje ovog zakona, nacrt Zakona se sa tom informacijom dostavlja Vladi Federacije BiH radi donošenja odluke o predloženom zakonskom rješenju.

U skladu sa presudom Ustavnog suda Federacije BiH, a u vezi izmjena čl. 33. i 40. Zakona o stečajnom postupku, Federalno ministarstvo pravde je po istim i postupilo te pripremilo nužne izmjene i dopune. Izmjene i dopune Zakona o stečajnom postupku Federacije BiH su upućene u proceduru usvajanja i tokom juna usvojene. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečajnom postupku su objavljene u „Službenom glasniku Federacije BiH“, broj 52/18 od 04.07.2018 godine.

Pored gore spomenutih pitanja mnoga druga neriješena pitanja (neusklađenost zakona sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku Federacije BiH, nedostatak propisa kojim se regulišu troškovi branilaca po službenoj dužnosti u krivičnom postupku) bila su predmetom pažnje i analize pri Federalnom ministarstvu pravde u prethodnom periodu.

Shodno navedenom, a po pitanju odbrane po službenoj dužnosti Federalno ministarstvo pravde je radilo na izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi Federacije BiH.

Razlog za donošenje zakona je utvrđivanje pravnog osnova za donošenje posebnog podzakonskog akta kojim bi bilo uređeno pitanje nagrade za rad advokata po službenoj dužnosti. U Federaciji BiH je u primjeni Zakon o advokaturi Federacije BiH koji predviđa donošenje Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, ali ne sadržava odredbu kojom bi bio uređen rad advokata po službenoj dužnosti.

Kako primjena aktuelne tarife proizvodi značajna finansijska opterećenja po budžete, bilo je neophodno dopuniti Zakon o advokaturi Federacije BiH i definisati pravni osnov za uređenje ove oblasti podzakonskim aktom, koji bi donio federalni ministar pravde.

Predloženo rješenje u osnovi je slično zakonskom rješenju u Hrvatskoj i Srbiji gdje je nagrada za rad advokata po službenoj dužnosti propisana podzakonskim propisom koji donosi ministar pravosuđa, dok aktuelno zakonodavstvo u Republici Srpskoj predviđa da visinu nagrade i naknade za odbrane po službenoj dužnosti utvrđuje Vlada Republike Srpske, a na prijedlog ministra pravde.

U skladu sa tim izrađeni Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi Federacije BiH je upućen u junu prema Vladi Federacije BiH, a koja je isti utvrdila na svojoj 148. sjednici održanoj 28.06.2018. godine.

Prijedlog je upućen po hitnom postupku u parlamentarnu proceduru. Za hitni postupak se odlučilo u cilju smanjenja finansijskih opterećenja odgovarajućih budžeta zbog troškova za isplatu nagrada.

Kantonalni sud u Sarajevu suočava se sa sve većim zaostacima u rješavanju predmeta iz godine u godinu, gdje na 31.12.2017. godine broj neriješenih predmeta je bio 24.669 od ukupno 36.563, što je posljedica neadekvatnog planiranja razvoja ljudskih i materijalnih resursa u dužem vremenskom periodu, zbog čega i povećanje sudskog budžeta proteklih godina nije polučilo očekivane rezultate (uz izostanak promjena organizacione prirode). Kanton Sarajevo izdvaja sve veća sredstva za izvršenje odluka Ustavnog suda BiH po apelacijama građana podnesenim radi dužine trajanja postupka pred sudovima u Kantonu Sarajevo, a što obavezuje Vladu Kantona Sarajevo na isplatu naknade na ime nematerijalne štete zbog kršenja prava na donošenje odluke suda u razumnom roku (postupci traju preko 10 godina, pa i sporovi iz radnog odnosa koji su hitnog karaktera). Primjećuje se i trend rasta broja odluka Ustavnog suda BiH u pogledu izvršenja. U 2017. godini Vladi Kantona Sarajevo dostavljene su na izvršenje 42, a u 2018. 45⁵ odluka Ustavnog suda BiH u značajnom finansijskom iznosu.

Takođe, iz istog razloga, pokreću se postupci i pred Evropskim sudom za ljudska prava, čime se pored prouzrokovanja velikih finansijskih obaveza za Kanton Sarajevo, direktno nanosi šteta ugledu BiH (u 2017. godini obaveze Vlade Kantona Sarajevo iznosile su 27.383 KM, u četiri predmeta). Za primjer jednim dostavljenim predmetom od strane Evropskog suda predložena je prijateljska nagodba za isplatu 52 aplikanta u iznosu od po 1.800 eura na ime naknade nematerijalne štete i po 250 eura na ime troškova i izdataka. Za ovu namjenu u Budžetu Kantona Sarajevo za 2018. godinu bilo je planirano ukupno 200.000 KM.

⁵ Izvor: Baza podataka na portalu Ustavnog suda BiH, (<http://www.ccbh.ba/odluke/>)

Zakonom o javnim tužilaštvima Republike Srpske propisano je da se stručni saradnik u javnim tužilaštvima imenuje na osnovu javnog konkursa, na neodređeno vrijeme, prema kriterijima za broj stručnih saradnika, što određuje glavni republički javni tužilac. Stručni saradnici⁶ mogu vršiti sve radnje u postupcima za izdavanje krivičnog naloga pred sudovima, a u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Republike Srpske na osnovu zahtjeva i posebnog ovlaštenja glavnog okružnog javnog tužioca.

Zakonom o Tužilaštvu Brčko distrikta BiH i Zakonom o službenicima i namještenicima u pravosuđu Brčko distrikta BiH regulisan je status stručnih saradnika.

VSTV je izradio preliminarnu analizu koja obuhvata sve aspekte statusa dodatnih sudija.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je u 2017. godini dalo saglasnost na produženje mandata za pet dodatnih sudija u Osnovnom sudu u Banja Luci i po jednog sudije u osnovnim sudovima u Prijedoru, Prnjavoru i Trebinju.

U Brčko distriktu BiH trenutno ne postoji potreba za povećanjem broja redovnih i dodatnih sudija.

Na osnovu zaprimljenih informacija jedino u Posavskom kantonu ne postoji potreba za povećanje broja redovnih i dodatnih sudija po pitanju postupanja po smanjenom broju predmeta, a u odnosu s na prošlogodišnje stanje.

1.2.2 Povećanje efikasnosti istraga u krivičnom postupku u BiH

U okviru aktivnosti projekta „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“⁷ pratila se primjena Uputstva o saradnji tužilaca i ovlaštenih službenih osoba (OSO) u provođenju radnji dokazivanja tokom istrage. Strateški forum rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela predložio je tokom 2017. godine dopunu Uputstva radi optimalnog regulisanja postupanja po prijavama anonimnih podnosilaca. Projekt u okviru ovih aktivnosti inicirao je uspostavljanje zajedničkih timova tužilaštava i nadležnih policijskih agencija, koji su već formirani na području Banja Luke, Zenice i Sarajeva.

U prvoj polovini 2018. godine potpisan je Memorandum o saradnji institucija koja se bave edukacijom OSO i tužilaca. Održana je radionica na kojoj se definisao praktični mehanizam saradnje. Zakazan je skup sastanaka kao rezultat dogovora postignutog na radionici između institucija koje se bave edukacijom tužilaca i OSO.

Naredne obuke za OSO i tužioce planirane su u prvoj polovini 2019. godine. Strateški forum rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela preuzeo je praćenje primjene Uputstva o saradnji OSO i tužilaca, te u svom mandatu daje ocjenu primjene i u skladu s tim predlaže važenje Uputstva ili njegove izmjene.

Krajem juna 2018. godine održana je radionica pod nazivom “Finansijske istrage u predmetima krivičnih djela pranja novca”. Ovo je bio jedan od tri seminara koji su se održali širom regije u Podgorici, Sarajevu i Beogradu uz pomoć nevladinih organizacija (Asocijacija za demokratske inicijative, Centar za monitoring i istraživanje Crne Gore i Transparentnost Srbije).

Kontinuirane edukacije se održavaju prema planu i programu za tekuću godinu.

⁶ Stručni saradnik pomaže tužiocu u njegovom radu, izrađuje nacрте tužilačkih odluka, proučava pravna pitanja, sudsku praksu i pravnu literaturu, izrađuje nacрте pravnih shvatanja, te obavlja samostalno ili pod nadzorom i po uputstvima tužioca i druge poslove.

⁷ Naziv projekta: „Podrška pravosuđu u BiH - Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“ - usvojen na sjednici VSTV-a održanoj 24. i 25.09.2014. godine u trajanju od 12./2014. godine do 11./2018. godine. – Izvor: <http://www.pravosudje.ba/projekti>.

U Republici Srpskoj 2014. godine potpisan je Sporazum između Ministarstva unutrašnjih poslova i Republičkog javnog tužilaštva o saradnji, te smjernice o postupanju policije i javnog tužilaštva u odnosima sa medijima i informisanju.

Tužioci Tužilaštva Brčko distrikta BiH prošli su obuke na teme primjene Uputstva o saradnji tužilaca i ovlaštenih službenih osoba u provođenju radnji dokazivanja tokom istrage, a učestvuje se u praćenju njegove primjene i putem strateškog foruma glavnih tužilaca i rukovodilaca policijskih agencija, te utvrđuju mjere za unapređenje saradnje tužilaca i ovlaštenih službenih osoba.

Tokom 2017. i 2018. godine nastavljeno je održavanje radionica sa ciljem organizacije obuke u svim tužilaštvima u BiH. U prvoj polovini 2017 godine dogovoren je i Memorandum o saradnji CEST-ova, Policijske akademije Federacije BiH, Uprave za policijsku obuku Republike Srpske i Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova, kojem se naknadno pridružila i Uprava za policijsku obuku Republike Srpske.

U Republici Srpskoj se održavaju sastanci, zajedničke stručne konferencije predstavnika sudova, tužilaštava i policije. Predstavnici Uprave za policijsko obrazovanje su predavači na obukama sudija i tužilaca u CEST-u Republike Srpske.

1.2.3 Unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova u BiH

U okviru Projekta „Unapređenje efikasnosti pravosuđa VSTV-a“ i u 2018. godini je promovisana sudska nagodba, kao način alternativnog rješavanja sporova. Periodično se sudska nagodba promovise i putem medija⁸. U svim sudovima u BiH su tokom 2016., 2017. i 2018. godine organizovane „Sedmice sudske nagodbe“. Zadnje „Sedmice sudske nagodbe“ održane su u periodu od 16. do 27.04.2018. godine. Kao rezultat aktivnosti promocije sudske nagodbe može se navesti da je broj predmeta riješenih ovim putem povećan u odnosu na prethodni period. Tako je u 2017. godini broj predmeta riješenih sudskom nagodbom iznosio 6.816, što je ukazuje na trend rasta u odnosu na 2012. godinu, kada je broj predmeta zaključenih sudskom nagodbom iznosio 3.993. Može se reći da je i tokom 2018. godine promocija sudske nagodbe dala rezultate, jer je broj riješenih predmeta na ovaj način na dan 31.12.2018. godine iznosio 5.986 predmeta.

U Republici Srpskoj daljnja afirmacija sudske nagodbe, medijacije i arbitraže, kao alternativnih načina rješavanja sporova, se provodi u okviru sedmice sudske nagodbe, a iskazuje pozitivan trend u rješavanju sporova, naročito u privrednih i imovinsko-pravnih. Takođe, pri Privrednoj komori Republike Srpske upostavljena je vanjskotrgovinska arbitraža gdje stranke ugovore da svoje sporove riješe preko arbitraže i pri tome jedna strana može biti fizička ili pravna osoba.

Edukacijski modul - radionica „Sudska nagodba“ se nalazio u godišnjim programima rada CEST-ova za 2018. godinu. Sveobuhvatni program edukacije o institutu sudske nagodbe je sačinjen uz podršku norveških eksperata tokom 2016. godine.

VSTV je 2015. godine bio partner Evropskoj uniji u provođenju projekta „Procjena alternativnog rješavanja sporova/Medijacija u BiH“, kojim je analizirana i mogućnost uvođenja modela „sudu pridružene medijacije“. Rezultati te analize se koriste za dalje aktivnosti na unapređenju alternativnog rješavanja sporova. Kroz IPA 2017 pomoć je planirao da se izradi i Strategija alternativnog načina rješavanja sporova.

⁸ Web-stranica VSTV-a, saopštenja za javnost o aktivnostima i rezultatima sudova u zaključivanju sudskih nagodbi, plakati i informativne objave „Sudska nagodba“.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite, izradilo Program obuke, uz edukativni materijal, stručnih osoba iz organa starateljstva o sticanju dodatnih znanja i vještina za vođenje postupka posredovanja, primjene i izvršenja odgojnih preporuka „lično izvinjenje oštećenom“ i „naknada štete oštećenom“.

Nakon završenih obuka bit će stvoreni uslovi u svim centrima za socijalni rad za provođenje procesa posredovanja u predmetima gdje su izrečene ove dvije vrste odgojnih preporuka.

Na godišnjem nivou se posmatraju učinci pojedinih vidova alternativnog rješavanja sporova. Prema dosadašnjim podacima sudska nagodba daje najbolje rezultate.

1.2.4 Rasterećenje pravosudnih institucija u BiH izmještanjem pojedinih postupaka i prenosa ovlaštenja

VSTV je tokom 2015. godine sačinio analizu mogućnosti izmještanja izvršnog postupka iz sudova, te uputio inicijativu izvršnim vlastima kako bi se pokrenula procedura usvajanja neophodnih izmjena zakona. Određeni vanparnični postupci su ranije preneseni u nadležnost notara.

U septembru 2017. godine VSTV je organizovao TAIEX-a radionicu po pitanju reforme izvršnog postupka. Jedan od zaključaka ove radionice odnosio se na obavezu VSTV-a i nadležnih ministarstava pravde definisanja Akcionog plana za pronalaženje adekvatnog rješenja reforme izvršnog postupka sa fokusom na izmještanje komunalnih predmeta iz sudova. Sa ciljem provođenja usvojenog zaključka, 24.11.2017. godine održan je sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici VSTV-a, ministarstava pravde BiH i entiteta i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH. VSTV je u saradnji sa predstavnicima Svjetske banke izradio nacrt Akcionog plana koji je bio predmet razmatranja pomenutog sastanka. Usvojeni su zaključci po pitanju pokretanja reforme izvršnog postupka i isti su predstavljeni na 2. sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost održanom 30.11. i 01.12.2017. godine u Briselu.

Ministar pravde BiH 15.03.2018. godine je donio Rješenje o formiranju Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku u BiH. Prvi sastanak je održan 27.04.2018. godine na kome su prezentovani pripremljeni materijali. Drugi sastanak ove Radne grupe održan je 22.06.2018. godine, a treći dvodnevni 30. i 31.10.2018. godine.

Članovi Radne grupe su nadležna entitetska ministarstva i Ministarstvo pravde BiH, a podršku radu Radne grupe pruža VSTV. Radna grupa vodi aktivnosti pripreme i odabira optimalnog modela za reformu izvršnog postupka.

U Republici Srpskoj usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku, kojim se propisuje izvršilac po osnovu ugovora, radi izvršenja novčanih potraživanja na osnovu računa ili izvoda iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga, isporuke vode, toplotne energije, odvoza smeća i RTV takse, a na prijedlog tražioca izvršenja, kojeg angažuje sud i koji provodi izvršenje na pokretnim stvarima. Ističemo da je ova odredba mnogo efikasnija od instituta javnih izvršilaca. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku propisano je da se ostavinski postupak provodi pred sudom ili pred notarom kao povjerenikom suda. Ovim izmjenama i dopunama zakona se reguliše da sud povjerava notarima da provede ostavinski postupak, a sve kako bi se postupak učinio efikasniji i brži, te da bi rasteretio sud u ovim predmetima.

U Brčko distriktu BiH usvojen je Zakon o nasljeđivanju, koji je počeo sa primjenom u aprilu 2018. godine. Doneseni su i podzakonski akti koji proizlaze iz navedenog zakona.

1.2.5 Praćenje primjene zakona o sudovima, tužilaštvima i svih procesnih zakona

Na većini nivoa vlasti u BiH usvojene su izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku sa ciljem unapređenja efikasnosti.

Pripremljene su izmjene i dopune Zakona o prekršajima BiH, ali prijedlog nije dobio parlamentarnu podršku. Donesen je novi Pravilnik o načinu vođenja prekršajnih evidencija i objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 43/18.

U Republici Srpskoj je 2016. godine usvojen Zakon o javnim tužilaštvima, a u 2017. godini Zakon o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, Krivični zakonik, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, Zakon o oduzimanju imovine koja je proistekla izvršenjem krivičnog djela, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima i pripremljen Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku.

Zakon o parničnom postupku Brčko distrikta BiH je u proceduri usvajanja, a Zakon o izmjeni Zakona o vanparničnom postupku Brčko distrikta BiH je usvojen u septembru 2017. godine.

1.2.6 Osiguranje organizacionih, infrastrukturnih i materijalno-tehničkih pretpostavki za rad pravosudnih institucija u BiH

Tokom 2016. godine, od strane VSTV-a, izrađena je analiza stanja i potreba za obnovu ili izgradnju zgrada pravosudnih institucija u BiH i sačinjena lista prioriteta.

U Republici Srpskoj izvršena je analiza stanja i potreba za obnovu zgrada pravosudnih institucija.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH preduzima planske aktivnosti kako bi za potrebe pravosudnih institucija u Brčko distriktu BiH bila izgrađena nova zgrada.

U skladu sa raspoloživim sredstvima vrši se obnova i izgradnja zgrada pravosudnih institucija u BiH. Sredstva za obnovu su najvećim dijelom osigurana iz donatorskih izvora.

U toku su rekonstrukcije Osnovnog suda u Foči, rekonstrukcija i nadogradnja zgrade Okružnog tužilaštva Istočno Sarajevo, izgradnja zgrade za potrebe pravosudnih institucija u Trebinju, izgradnja zgrade Općinskog suda u Tuzli, rekonstrukcija Kantonalnog suda u Tuzli i Kantonalnog tužilaštva u Tuzli, rekonstrukcija i nadogradnja sprata Općinskog suda u Ljubuškom. Tokom aprila 2018. godine otvorena je nova zgrada Odjeljenja Općinskog suda u Visokom. Završena je izrada projektne dokumentacije za dogradnju aneksa Općinskog suda u Zenici i rekonstrukciju postojećeg objekta. Finansijske pretpostavke za kupovinu zgrade u kojoj je smješten Kantonalni sud u Novom Travniku još uvijek nisu stvorene.

Okončani su radovi na izgradnji zgrade za potrebe Kantonalnog suda u Bihacu.

U Republici Srpskoj je putem sredstava IPA projekta 2012 izvršena obnova Osnovnog i Okružnog suda u Banja Luci, sudova i javnog tužilaštva u Doboju, Posebnog odjeljenja u Šamcu, te putem sredstava Kraljevine Norveške Osnovnog suda u Prijedoru, dok je iz budžeta Republike Srpske izvršena obnova Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici, te kupovina objekta za potrebe Okružnog suda, Okružnog privrednog suda i Okružnog javnog tužilaštva u Prijedoru. U toku je obnova Palate pravde za sudove i tužilaštva u Trebinju, Osnovnog suda u Foči i Okružnog javnog tužilaštva u Istočnom Sarajevu iz sredstava IPA 2015.

U Kantonu Sarajevo kontinuirano se unapređuju infrastrukturni i kadrovski kapaciteti Kantonalnog tužilaštva i sudova, kao i finansijska osnova za njihov efikasan rad. Sredstva koja se osiguravaju za rad pravosudnih institucija u svakoj budžetskoj godini bilježe rast u odnosu na prethodnu godinu⁹.

U okviru projekta IPA 2012/2013 razvijena je druga generacija sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS). U toku je implementacija i prelazak sa prve generacije sistema na drugu. Kroz isti projekt je uspostavljen i Sistem za izvještavanje i podršku odlučivanju u pravosuđu (SIPO) koji je implementiran u VSTV-u i pravosuđu. Dalji razvoj Sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu (HRMIS) je u toku, paralelno sa postepenom implementacijom sistema u pravosudnim institucijama (podrška Kraljevine Norveške). Uspostavljen je intranet portal namijenjen podršci u radu sa pravosudnim institucijama. Portal pravosuđa BiH se kontinuirano unapređuje u skladu s potrebama korisnika i raspoloživim resursima.

Ministarstvo pravde Republike Srpske saraduje sa VSTV u njegovoj ulozi koordinacije, korištenja informacione tehnologije u sudovima i javnim tužilaštvima, uključujući sve sisteme za praćenje predmeta. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i budžetom sudova u Republici Srpskoj predviđa se radno mjesto IKT službenika, koji održava informacioni sistem u sudovima i javnim tužilaštvima.

U proteklom periodu je izgrađen novi centar za obradu i pohranu podataka pravosudnog informacionog sistema, te je osigurana neophodna infrastruktura u skladu sa međunarodnim standardima informacione sigurnosti (podrška Evropske unije i Kraljevine Švedske). U toku je preseljenje servisa u novi Data centar. U proteklom periodu je obnovljena informaciono-komunikaciona oprema neophodna za funkcionisanje lokalnih (LAN) mreža, kao i mreže širokog područja (WAN) u pravosudnim institucijama u BiH. Operativni sistem je nadograđen sa Windowsa 7 na Windows 10 na preko 70% radnih stanica u pravosuđu.

U toku je razvoj sveobuhvatnog pravnog okvira koji reguliše pitanja sigurnosti pravosudnog informacionog sistema koji počiva na Politici sigurnosti, a koja je na snazi od maja 2017. godine.

Od servisa razvijeno je IT rješenje - kalkulator troškova parničnog postupka, a isto tako je izvršena dalja razrada procedura vezanih za politiku sigurnosti pravosudnog informacionog sistema.

U Srednjobosanskom kantonu razvijena je nova aplikacija sistema za automatsko upravljanje predmetima CMS kroz sveobuhvatnu reviziju i razvoj novih funkcionalnosti.

U toku je priprema pratećih akata Politike sigurnosti i prilagođavanje i priprema za implementaciju sistema za sprečavanje gubitka podataka u pravosuđu. Sigurnost Portala pravosuđa BiH i web servisa koje isti obuhvata je unaprijeđena uvođenjem sigurnosnih protokola.

U Republici Srpskoj korisnici informaciono-komunikacionih tehnologija preduzimaju sve neophodne mjere radi zaštite integriteta i sigurnosti IKT sistema pravosuđa i podataka koji su u njemu pohranjeni.

⁹ U 2015. godini budžetska sredstva za pravosuđe iznosila su 29.173.600 KM, u 2016. godini 31.506.400 KM, u 2017. godini 33.550.529 KM, a u 2018. godini planirano je 34.058.328 KM, kao i novo zapošljavanje na 28 pozicija u organima pravosuđa.

1.2.7 Unapređenje vještina rukovođenja pravosudnim institucijama u BiH

VSTV na godišnjem nivou usvaja programe obuke CEST-ova, uz određene preporuke, čiji je sastavni dio obuka rukovodnog kadra. U okviru Projekta unapređenja pravosuđa II i saradnje sa sudskim administracijama Norveške i Nizozemske izrađen je program obuke i proveden trening trenera za obuke rukovodnog osoblja u pravosudnim institucijama i ove obuke su uvrštene u prijedlog programa obuka CEST-ova za 2018. godinu.

U Republici Srpskoj propisano je da obuku zaposlenika u sudovima i javnim tužilaštvima provodi Ministarstvo pravde Republike Srpske. Obuke su predviđene Integralnim planom edukacije Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Ministarstva pravde Republike Srpske.

Na obukama se provodi stručno usavršavanje kadrova iz pravosudnog sektora koji rade na registraciji nekretnina po novim zakonima, propisima i procedurama, kao i za ostale učesnike iz privatnog i javnog sektora. Plan obuke se provodi iz sredstava kredita Svjetske banke, po Projektu registracije nekretnina. Obuka podrazumijeva kontinuiranu obuku učesnika reforme zemljišne administracije u okviru pravosudne uprave u Republici Srpskoj. U proces obuke su uključeni zaposleni u sudovima vezani za proces registracije, notari, zaposleni u pravobranilaštvu i službama za prostorno uređenje, sudski izvršioc i stečajni upravnici. Oni se trebaju osposobiti za rad na način da pružaju stručne i kvalitetne usluge korisnicima. Predviđena obuka treba da omogući učesnicima korištenje modernih tehnologija i sam pristup radu u skladu sa novonastalim potrebama tržišne ekonomije, kao i pomoć u tumačenju i primjeni materijalnih i procesnih zakona vezanih za oblast građanskog prava, u skladu sa evropskim standardima, korištenje kompjuterske tehnologije, a pogotovo način pružanja usluga korisnicima. U izvještajnom periodu je održano 28 obuka. Obuke su organizovane iz pravne oblasti, oblasti upravljanja ljudskim resursima i IKT.

1.2.8 Unapređenje sistema za praćenje efikasnosti i kvalitete rada sudija, tužilaca i stručnih saradnika

Sudovi u BiH godišnje donose odluke o predvidivim rokovima i sačinjavaju izvještaj o realizaciji i poštivanju optimalnih i predvidivih rokova. Za sada se predvidivi rokovi koriste samo kao alat za analizu ažurnosti rada sudova i tužilaštava. VSTV-u su u julu 2018. godine sudovi i tužilaštva dostavili izvještaje o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za period 01.01. – 30.06.2018. godine. VSTV je u septembru 2018. godine usvojio Nacrte kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima i dostavio ih na komentare Evropskoj komisiji. Ovim kriterijima se realizuje preporuka o smanjenju značaja kvantitativnih i povećanju značaja kvalitativnih kriterija za ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, a u skladu s važećim zakonskim okvirom u pogledu nadležnosti za ocjenjivanje (predsjednik suda/glavni tužilac) i perioda ocjenjivanja (1 godina). Evropska komisija je, u oktobru 2018. godine, dostavila komentare na Nacrt pravilnika o postupku ocjenjivanja i Nacrte kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima (u daljem tekstu nacrta). U toku je razmatranje ovih komentara od strane stalnih komisija VSTV-a. Nakon razmatranja komentara Evropske komisije i pravosudnih institucija, stalne komisije VSTV-a će korigovati nacрте i dostaviti VSTV-u na razmatranje i usvajanje. VSTV je ove nacрте usvojio u novembru 2018. godine, kako bi se s njihovom primjenom kod praćenja i ocjenjivanja rezultata rada nosilaca pravosudnih funkcija počelo 01.01.2019. godine.

U Republici Srpskoj sudovi i javna tužilaštva dostavljaju kvartalne izvještaje o radu u pogledu, zaostalih predmeta, zaprimljenih, riješenih i neriješenih predmeta.

Godišnje se donose odluke o predvidivim rokovima u sudovima i Tužilaštvu Brčko distrikta BiH, prati se njihova primjena i dva puta godišnje o primjeni izvještava VSTV.

2013. godine usvojeni su novi kriteriji za ocjenjivanje rada tužilaca i glavnih tužilaca. Suština promjena je da se uspješnost rezultata rada nosilaca pravosudnih funkcija po ovim kriterijima utvrđuje isključivo naspram stepena realizovanja kvantificiranih pokazatelja što se provjerava pregledom statističkih podataka o njihovom radu. Novi kriteriji za ocjenjivanje rada tužilaca i glavnih tužilaca doneseni su u 2016. godini. Dalje unapređenje kriterija moguće je u zavisnosti od daljeg provođenja preporuka *peer review* procesa. Usvojen je plan aktivnosti za izmjene kriterija za ocjenjivanje nosilaca pravosudnih funkcija u tužilaštvima u skladu sa preporukama iz *peer review*-a i zapažanjima iz postupka ocjenjivanja za 2016. godinu.

VSTV je u oktobru 2018. godine usvojio dopune Pravilnika o postupku ocjenjivanja rada predsjednika sudova, sudija i stručnih saradnika i Pravilnika o postupku ocjenjivanja rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca, šefova odjela/odsjeka i tužilaca. Dopunom su utvrđeni rokovi za podnošenje prigovora nosilaca pravosudnih funkcija VSTV-u BiH na ocjenu rada za 2018. godinu.

Kroz IPA 2013 aktivnost sačinjen je izvještaj o predmetima u kojima je došlo do kršenja predvidivog roka kao i u fazama postupka u kojima je rok prekršen.

Zakonom o javnim tužilaštvima Republike Srpske propisano je da ocjenjivanje rada okružnih tužilaca i zamjenika glavnog okružnog tužioca vrši glavni okružni tužilac, a ocjenjivanje rezultata rada glavnih okružnih tužilaca, republičkih tužilaca i zamjenika glavnog republičkog tužioca vrši glavni republički tužilac, dok ocjenjivanje glavnog republičkog tužioca vrši VSTV. Protiv odluka o ocjeni rezultata rada može se uložiti prigovor VSTV.

I u kantonima se postupa u skladu s Pravilnikom o vremenskim okvirima za rješavanje predmeta u pravosudnim institucijama u BiH što je u skladu s informacijama dobijenim od Ministarstva pravde Posavskog kantona, a ocjenjujući na osnovu izvještaja koje isto dobiva od pravosudnih institucija.

Pravilnik o orijentacionim normama u sudovima u BiH je na snazi i prati se njegova primjena u skladu sa čim se unapređuje.

Urađena je Analiza o efektima primjene Pravilnika o vremenskim okvirima za rješavanje predmeta u pravosudnim institucijama u BiH za 2017. godinu, te su predložene određene izmjene u Pravilniku.

Razvijeni su izvještaji koji pokazuju u kojoj fazi postupka postoje kašnjenja. Izvještaji pod nazivom Liste za upravljanje vremenom su dostupni u CMS sistemu.

1.2.9 Unapređenje i usklađivanje statusa zaposlenog osoblja u pravosudnim institucijama u BiH

Zakonom o javnim tužilaštvima Republike Srpske propisano je da se ocjenjivanje zaposlenika u javnom tužilaštvu vrši na osnovu Pravilnika koji donosi glavni republički tužilac. Prema Zakonu o sudovima RS nadzor nad pravilnim obavljanjem poslova pravosudne uprave u sudovima obavljaju inspektori Ministarstva pravde Republike Srpske, a računovodstvene poslove ovlašteni zaposlenici iz finansijske oblasti.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH je pristupila izradi dugoročnih planova za razvoj zaposlenika u pravosuđu Brčko distrikta BiH, po usvajanju Zakon o službenicima i namještenicima u pravosuđu Brčko distrikta BiH u oktobru 2018. godine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 48/18).

U Kantonu Sarajevo ovo pitanje regulisano je Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo koji je donesen u 2016. godini, kao i provedbenim propisima donesenim 2017. godine, a za namještenike se primjenjuje Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH.

1.3. Odgovornost i profesionalizam nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

Odgovornost i profesionalizam nosilaca pravosudnih funkcija u BiH uključuje: unapređenje poštivanja standarada profesionalne etike i integriteta, unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, modernizaciju i ujednačavanje programa polaganja pravosudnih ispita u BiH, unapređenje unutrašnje organizacije pravosudnih institucija u BiH, procedura, znanja i vještina za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH i unapređenje obuka nosilaca pravosudnih funkcija u BiH.

1.3.1 Unapređenje poštivanja standarada profesionalne etike i integriteta

U skladu sa Smjernicama za izradu i provođenje plana integriteta u pravosudnim institucijama BiH, koje je u julu 2016. godine usvojio VSTV, oko 95% pravosudnih institucija je izradilo nacрте planova integriteta koje su dostavili VSTV-u na mišljenje. Krajem 2017. godine Stalna komisija za sudsku i tužilačku etiku, nezavisnost i nespojivost je pregledalo dostavljene planove integriteta i rukovodiocima pravosudnih institucija u BiH dostavilo mišljenje u skladu sa kojim se usklađuju nacрти planova integriteta.

VSTV je tijelo koje u naredne četiri godine, počevši s 2018. godinom prati provođenje planova integriteta u svim pravosudnim institucijama u BiH. Pored toga VSTV je usvojio Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH. Sa ciljem unapređenja integriteta i jačanja odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, u martu 2017. godine formirana je i radna grupa koja se bavi ovim pitanjima, kao i uspostavljanjem funkcionalnog sistema za prikupljanje podataka o imovini i aktivnostima nosilaca pravosudnih funkcija. VSTV je u skladu sa preporukama *peer review* procesa usvojio novi obrazac finansijskog izvještaja za sudije i tužioce. Na septembarskoj sjednici VSTV-a je usvojen Pravilnik o praćenju i objavljivanja podataka iz ličnih finansijskih izvještaja, kao i novi obrazac ličnog finansijskog izvještaja sudije/tužioca koji će se primjenjivati od 01.01.2019. godine. Planirana je i priprema Priručnika za primjenu etičkih kodeksa za sudije i tužioce.

Sve pravosudne institucije su izradile planove integriteta i iste i usvojile i pristupile njihovoj implementaciji (sa izuzetkom institucija koje su počele sa radom u 2017. godini). Izrađena je testna verzija IT alata za praćenje implementacije planova (kojoj će dugoročno svrha biti i sama izrada planova integriteta putem online platforme) i trenutno se ovaj alat nalazi u fazi testiranja. Provedena je dopuna etičkih kodeksa za sudije i tužioce ranije usvojenim Smjernicama o sprječavanju sukoba interesa u pravosuđu.

U Republici Srpskoj, u okviru Strategije za borbu protiv korupcije za period od 2013. do 2017. godine, Ministarstvo pravde Republike Srpske je u 2017. godini, sa pravosudnim institucijama, provelo obuku za izradu planova integriteta, koji su nakon obuke izrađeni i usvojeni od strane sudova i javnih tužilaštava, te drugih javnih institucija.

U Brčko distriktu BiH su izrađeni planovi integriteta u sudovima i Tužilaštvu Brčko distrikta BiH i upućeni VSTV-u, radi pribavljanja mišljenja.

U periodu od januara do juna 2018. godine usvojeni su Planovi integriteta u Osnovnom i Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH, kao i u Tužilaštvu Brčko distrikta BiH.

Takođe, uz podršku USAID projekta rađeno je na uspostavljanju novih imovinskih kartona sudija i tužilaca.

1.3.2 Unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

Stalna komisija za legislativu VSTV-a je pripremila radnu verziju odredbi Zakona o VSTV-u BiH u dijelu koji reguliše disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija i disciplinski postupak.

Tokom izvještajnog perioda Stalna komisija nastavlja da u skladu sa preporukama *peer review* procesa, koje se odnose na disciplinski postupak, pripremila je potrebne izmjene i dopune Zakona o VSTV-u. Pored potrebe za zakonskim izmjenama *peer review* preporučuje izmjenu implementacijskih akata kojima je regulisan disciplinski postupak na čemu nastavlja raditi Stalna komisija.

1.3.3 Modernizacija i ujednačavanje programa polaganja pravosudnih ispita u BiH

Nacrt zakona o polaganju pravosudnog ispita na nivou BiH bio je na konsultacijama od 13. do 28.11.2017. godine, nakon čega je upućen u proceduru usvajanja. Vijeće ministara je na 130. sjednici, održanoj 18.01.2018. godine razmatralo nacrt Zakona.

Program za polaganje pravosudnog ispita se kontinuirano ažurira.

Ministarstvo pravde BiH je izradilo informaciju o usklađenosti programa polaganja pravosudnog ispita 06.02.2018. godine.

U Republici Srpskoj usvojen je novi Zakon o polaganju pravosudnog ispita i Program za polaganje pravosudnog ispita, nakon čega je povećan broj kandidata koji su prijavili polaganje u Ministarstvu pravde Republike Srpske. Takođe, na osnovu ovog zakona smanjena je naknada za polaganje pravosudnog ispita i broj oblasti iz kojih se polaže pravosudni ispit na ukupno pet.

1.3.4 Unapređenje unutrašnje organizacije pravosudnih institucija u BiH, procedura, znanja i vještina za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH

Tužilaštva u BiH su izmijenila pravilnike o unutrašnjoj organizaciji, radi dosljedne primjene zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH. Upraznjene pozicije, potrebne za provođenje zakona, su popunjavane u zavisnosti od raspoloživih budžetskih sredstava.

Imajući u vidu činjenicu da je UNICEF najavio mogućnost da i u prvostepenim sudovima budu iz donatorskih sredstava finansirane pozicije psihologa u skladu sa navedenim zakonom VSTV je preporučio i općinskim/osnovnim sudovima da uvrste ove pozicije u sistematizacije.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je dalo saglasnost na izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta 2016. godine. Svi sudovi i javna tužilaštva izvršila su izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, radi usklađivanja sa Zakonom o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa, jer je zakonom za rukovodioce unutrašnje organizacione jedinice i šefa računovodstva propisana visoka stručna sprema.

U Republici Srpskoj popunjena su skoro sva mjesta u pravosudnim institucijama.

U Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH izmijenjen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta te popunjeno radno mjesto stručnog saradnika za podršku svjedocima. Po potrebi saradnik postupa i pred Apelacionim sudom. Tužilaštvo Brčko distrikta BiH nije sistematizovalo ovo radno mjesto zbog relativno malog broja predmeta ove vrste i u ove svrhe koristi stručnog saradnika za podršku svjedocima zaposlenog u Policiji Brčko distrikta BiH, na osnovu posebno zaključenog protokola.

U CMS i T-CMS ugrađena su polja koja omogućavaju unošenje informacije o novim vrstama predmeta i radnji koji su predviđeni zakonom i koji su prilagođeni novim odredbama i procedurama u vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

U program rada CEST-ova uvršten je i program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema zakonima o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, te programi rada CEST-ova sadrže teme za unaprjeđenje znanja i vještina za dosljednu primjenu zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH.

Programom rada i seminara za 2016. i 2017. godinu CEST Republike Srpske je održao više seminara o postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u primjeni Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u Republici Srpskoj. U skladu s Programom rada za 2018. godinu održane su dvije radionice iz navedene oblasti.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je tokom 2016. godine izradilo analizu primjene Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, u okviru koje je bilo obuhvaćeno i pitanje primjene odgojnih preporuka. Rezultati analize poslužili su kao osnova za unapređenje primjene ove vrste alternativnih mjera, sa naglaskom na pitanje sačinjavanja liste pravnih subjekata u kojima se može primijeniti odgojna preporuka „Uključivanje u rad, bez naknade, u korist humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja“, koju sačinjava Ministarstvo pravde Republike Srpske i dostavlja nadležnim sudovima. Ministarstvo pravde Republike Srpske je tokom 2017. godine organizovalo niz seminara sa direktorima i stručnim radnicima iz organa starateljstva, koji su rezultirali sačinjavanjem liste potencijalnih pravnih subjekata na nivou lokalnih zajednica u kojima se može provoditi ova vaspitna preporuka.

1.3.5 Unapređenje obuka nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

VSTV je odobrio Strategiju za početnu obuku i stručno usavršavanje za period od 2017. do 2020. godine, koja sadrži mjere za unapređenje obuke nosilaca pravosudnih funkcija u BiH. Planovi obuka se kontinuirano unapređuju, u skladu sa preporukama i analizama koje se odnose na unapređenje obuka. Oblasti u kojima se treba unaprijediti obuka definisane su preporukama *peer review* procesa. VSTV je usvojio akcioni plan za realizaciju preporuka. Prioritetna oblast za unapređenje je početna obuka za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

CEST Federacije BiH i Republike Srpske su objavili Programe stručnog usavršavanja i početne obuke za 2018. godinu. Programi su izrađeni na bazi iskazanog interesa pravosudne zajednice i prijedloga pravosudnih institucija, edukatora, sudija i javnih tužilaca, međunarodnih institucija, VSTV-a, Ministarstva pravde Republike Srpske, kako bi se unaprijedila obuka nosilaca pravosudnih funkcija.

U ovom izvještajnom periodu VSTV i CEST-ovi svoj rad su posvetili unapređenju početne obuke sudija i tužilaca.

1.4. Otvorenost u radu pravosudnih institucija u BiH

Otvorenost u radu pravosudnih institucija u BiH uključuje unapređenje komunikacije pravosudnih institucija u BiH sa medijima, korisnicima usluga i javnosti kao i unapređenje dostupnosti informacija o radu pravosudnih institucija u BiH stručnoj i široj javnosti.

1.4.1 Unapređenje komunikacije pravosudnih institucija u BiH sa medijima, korisnicima usluga i javnosti

Standardizovane internet stranice pravosudnih institucija u BiH se stalno unapređuju. Osim navedenog, pravosudne institucije u BiH koriste i druge kanale komunikacije sa medijima, korisnicima usluga i stručnom i širom javnošću. Internet stranice pravosudnih institucija su objedinjene u internet portal pravosudje.ba.

1.4.2 Unapređenje dostupnosti informacija o radu pravosudnih institucija u BiH stručnoj i široj javnosti

Podaci o strukturi krivičnih djela se redovno objavljuju na godišnjoj osnovi. Na web stranici pravosudje.ba objavljuju se podaci o protoku predmeta, kvalitetu rada sudova i tužilaštava, realizaciji planova rješavanja predmeta i drugi podaci koji mogu biti od koristi za ocjenu efikasnosti i kvaliteta rada sudova. Rezultati rada sudova se objavljuju kvartalno na web portalu pravosudje.ba. Internet stranica i baza sudskih odluka se kontinuirano ažuriraju. Organizacijom javnih događaja nastoje se pružiti informacije o radu pravosuđa. Konferencije i okrugli stolovi na različite teme koje obuhvataju rad pravosuđa se organizuju barem jednom mjesečno. Značajno je napomenuti i da su sjednice VSTV-a otvorene za javnost.

Sadržaj internet stranice kontinuirano se ažurira, a ažuriranje baze sudskih odluka je nastavljeno u julu 2018. godine prijemom dvoje volontera, koji vrše anonimizaciju i unos sudskih odluka. Baza trenutno sadrži 11.944 odluke.

U proteklom periodu VSTV je organizovao završnu konferenciju Projekta unapređenja efikasnosti II (PUEP II) i IPA 2013 sa ciljem predavljanja implementiranih aktivnosti i postignutih rezultata, konferenciju za novinare sa ciljem predavljanja rezultata Inicijalnog i Finalnog zadovoljstva korisnika sudova. Pored pomenutog izrađene su i brošure PUEP II i IPA 2013. U decembru je održana konferencija o pravosuđu koju podržava EK.

Izvještaji iz oblasti rada Jedinice za efikasnost pravosuđa i ostali relevantni izvještaji o radu pravosuđa se stalno objavljuju. U izvještajnom periodu objavljen je i Godišnji izvještaj VSTV-a za 2017. godinu.

U Republici Srpskoj rad sudova i javnih tužilaštva je javan¹⁰, a Vrhovni sud Republike Srpske redovno vrši izdvajanje i indeksaciju sudskih odluka za bazu sudskih odluka pri Centru za sudsku dokumentaciju VSTV-a.

Redovno se organizuju konferencije i slični događaji na kojima se predavlja rad pravosuđa.

U prvoj polovini 2018. godine u Banja Luci je organizovana konferencija „Pravosuđe - stanje i perspektiva“, dva jednodnevna seminara na temu „Savremeno komuniciranje s javnošću“, četiri okrugla stola „Pravosuđe i mediji“, četiri događaja „Sedmice sudske nagodbe“, kampanja „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“, ceremonija povodom izgradnje novog centra za obradu i pohranu podataka pravosudnog informacionog sistema u BiH; ceremonija povodom završetka rekonstrukcije i dogradnje zgrada kompleksa pravosudnih institucija u Doboju i ceremonije završnih konferencija projekata.

¹⁰ U Republici Srpskoj izvještaji o broju predmeta sudova i tužilaštava po godinama se objavljuju na internet stranici Vlade Republike Srpske-Ministarstva pravde Republike Srpske: <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpr/OM/Resori/pravosudje/Pages/Splash.aspx>

2. STRATEŠKA OBLAST 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

U strateškoj oblasti Izvršenje krivičnih sankcija, na osnovu prikupljenih informacija, može se zaključiti da se aktivnosti u najvećem dijelu provode bez zastoja ili uz otklonive zastoje, uz izuzetak strateških programa 2.1.2 „Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH“ i 2.2.5 „Uspostavljanje probacijske službe u BiH“. Od ukupno 14 strateških programa i 48 strateških aktivnosti, ispunjenih je 15, djelimično 25, a osam aktivnosti nisu ispunjene i većinom se odnose na spomenute strateške programe. U kontekstu navedenog zaključak FRG 2 je da u ovom trenutku na više nivoa vlasti ne postoji mogućnost (političke pretpostavke, materijalno - tehnički uslovi i dr.) za uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija, kao niti za uspostavljanje probacijske službe u BiH.

Po pitanju uspostavljanja uprava predlaže se MK da razmotri zaključak FRG 2 i donese stratešku odluku kojim se podržava daljnje provođenje aktivnosti na nivoima na kojima je ocijenjeno da postoje mogućnosti u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine, a da se pitanje za druge nivoe preispita i razmotri kao materija za novi strateški okvir.

Na nivou BiH će se, nakon stavljanja u funkciju Državnog zatvora, u vremenu od najmanje dvije godine rada Državnog zatvora, moći ocijeniti potreba i opravdanost uvođenja probacijske službe, odnosno najranije u periodu 2022./2023. godine. S obzirom na to da je strateški program „Uspostavljanje probacijske službe“ izuzetno zahtjevan poduhvat i podrazumijeva značajne resurse, kao i određene pretpostavke za operacionalizaciju istog, zbog čega se, u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH i zaključcima treće MK, predlaže potvrda MK da materija probacijske službe bude predmetom novog strateškog okvira.

2.1. Rukovođenje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Strateški programi o rukovođenju sistemom za izvršenje krivičnih sankcija u BiH odnose se na:

- usklađivanje standarda i propisa koji uređuju izvršenje krivičnih sankcija u BiH,
- uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH,
- unapređenje sistema za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH,
- unapređenje zavodske infrastrukture i uslova u zavodima u BiH, sistematizaciju i provođenje obuka zavodskog osoblja u BiH i
- unapređenje sistema zdravstvene zaštite za osuđenike u BiH.

2.1.1 Usklađivanje standarda i propisa koji uređuju izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Kontinuirano se analizira međusobna usklađenost propisa u ovoj oblasti, kao i usklađenost sa evropskim standardima, s ocjenom da je postignut značajan stepen usklađenosti. Zakon BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera je u proteklom periodu nekoliko puta mijenjan i dopunjavao, sa ciljem usaglašavanja sa evropskim standardima. Ranije je izrađen precišćeni tekst ovog zakona. Sačinjen je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, koji je u međuvremenu prošao redovnu proceduru i usvojen na Vijeću ministara na 139. sjednici, održanoj 16.04.2018. godine, a 05.07.2018. godine je dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH u dalju proceduru. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u Federaciji BiH je, takođe, više puta mijenjan i dopunjavao. U izvještajnom periodu izrađen je novi Nacrt zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u Federaciji BiH, ali je odbijen u Parlamentu Federacije BiH. Na osnovu analize usklađenosti postojećeg ZIKS-a Federacije BiH s evropskim i međunarodnim standardima, ranije je sačinjen nacrt novog ZIKS-a Federacije BiH koji je bio usklađen sa ZIKS-om BiH i međunarodnim standardima.

U izvještajnom periodu Federalno ministarstvo pravde je formiralo Radnu grupu koja je pripremila nacrt ZIKS-a Federacije BiH, a shodno članu 78. stav 1. tačka (b) i člana 83. stav 2. tačka (c) Pravila i postupka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službeni glasnik Federacije BiH“, broj 71/14).

U pogledu teksta nacrtu obavljene su konsultacije sa svim zavodima, te je isti upućen u proceduru pribavljanja mišljenja, od kojih se još očekuje mišljenje Federalnog ministarstva finansija.

U 2017. godini izrađen je novi Nacrt zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Republike Srpske, koji se nalazio u proceduri usvajanja u Narodnoj skupštini do 21.06.2018. godine, koji je usvojen na 25. sjednici. Novim Zakonom o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/18) u potpunosti je izvršeno usklađivanje sa međunarodnim standardima. Zakon o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske je stupio na snagu 19.07.2018. godine, a u toku je izrada podzakonskih akata čiji je krajnji rok za donošenje 19.07.2019. godine. Takođe je usvojen i Zakon o amnestiji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 61/18).

U Brčko distriktu BiH formirana je radna grupa za izradu nacrtu Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, radi usklađivanja sa zakonom na nivou BiH.

Na osnovu navedenih zakona u proteklom periodu izvršen je veći broj izmjena i dopuna podzakonskih akata, kojima su detaljnije uređena pitanja koja se odnose na izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera na nivou BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH.

U ranijem periodu Ministarstvo pravde BiH je uspostavilo Koordinaciono tijelo za usklađivanje zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH. Koordinaciono tijelo je izvršilo analizu zakonskih rješenja o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH i konstatovalo da su zakonska rješenja u najvećoj mjeri usklađena, posebno kada su u pitanju norme koje regulišu prava zatvorenika. Koordinaciono tijelo je utvrdilo da su i zakoni o pomilovanju osuđenika u BiH međusobno usklađeni, uz nalaz i mišljenje da postoji usklađenost i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera. Privremeno Koordinaciono tijelo za usklađivanje zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH je završilo svoj rad sa zaključkom da se treba produžiti mandat Koordinacionog tijela za osiguranje usklađenosti zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera koje bi imalo nadležnost za međusobno informisanje o stanju propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera. Do produženja mandata ovog Koordinacionog tijela nije došlo.

2.1.2 Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Zavodi za izvršenje krivičnih sankcija u BiH imaju samostalan pravni status. Ocijenjeno je da postoji potreba da zavodi budu upravne organizacije u sastavu ministarstava pravde na različitim nivoima u BiH. Isto tako ocijenjeno je da postoji potreba da se unaprijedi pravni status i rad privrednih jedinica i ekonomija u sastavu zavoda.

Zakonom o osnivanju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH je propisano da nakon izgradnje Zavod bude upravna organizacija u sastavu Ministarstva pravde BiH.

Uspostavljanje uprave riješeno je u prednacrtu ZIKS-a Federacije BiH. Čeka se mišljenje Federalnog ministarstva finansija, nakon čega će isti biti upućen na sjednicu Vlade Federacije BiH radi utvrđivanja prijedloga i upućivanja u parlamentarnu proceduru.

U BiH ne postoji rukovodni nivo između kazneno-popravnih zavoda (KPZ) i ministarstava pravde, niti operativno osoblje unutar ministarstava pravde odgovorno za pojedinačne funkcionalne oblasti, kao što su sigurnost, zdravstvena zaštita ili programi tretmana za zatvorenike, koji bi mogli dati smjernice i osigurati dosljednost KPZ-ovima u njihovom radu.

Nadležna ministarstva pravde u BiH nastavljaju istraživati mogućnost uspostavljanja zavodskih uprava.

2.1.3 Unapređenje sistema za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH

Ministarstvo pravde BiH je na osnovu izrađene analize izvršilo izmjene i dopune Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivičnih sankcija, mjera pritvora i drugih mjera u BiH, kojim je definisana procedura prikupljanja podataka i zatraženo kadrovsko jačanje sa jednim novim državnim službenikom za ovu vrstu poslova. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti nisu osigurani, ali analizom o sistemu izvršenja krivičnih sankcija koju je provelo Vijeće Evrope su utvrđene potrebe sistema i opseg automatizacije procesa upravljanja. Na osnovu iste definisan je budući plan rada Vijeća Evrope koje će kroz projekt „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“¹¹ koji se tiče informatizacije i automatizacije sistema izvršenja krivičnih sankcija.

U međuvremenu, na osnovu predmetnih analiza, posredstvom Ministarstva vanjskih poslova je upućen zahtjev i podržano usvajanje akcionog plana Vijeća Evrope za BiH. U septembru 2018. godine provedena je TAIEX misija stručne procjene u oblasti zatvorskog sistema u BiH, kao dio izrade mišljenja Evropske komisije o zahtjevu BiH za članstvo u EU prema kojoj oblast zatvorskog sistema pozitivno i visoko ocjenjena.

Federalno ministarstvo pravde nije analiziralo kapacitete za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Federaciji BiH, ali se podaci dobivaju od KPZ-eova u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta. Okviri i procedure prikupljanja i obrade podataka bit će definisane podzakonskim aktom za koji će biti predviđen pravni osnov u novom ZIKS-u Federacije BiH. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti nisu osigurani, ali su dijelom već spomenute analize obuhvaćeni planom projekta „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“.

Ministarstvo pravde Republike Srpske je, na osnovu izrađene analize, definisalo prikupljanje podataka Nacrtom zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Republike Srpske. Izrada podzakonskog akta slijedi nakon donošenja zakona. Do jula mjeseca 2019. godine ministar pravde je u obavezi da donese Pravilnik kojim će se pobliže propisati funkcionisanje jedinstvenog informacionog sistema Republike Srpske. Podaci se dobivaju od krivično-popravnih zavoda u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti trenutno nisu osigurani.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH nije analizirala kapacitete za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Brčko distriktu BiH, ali se podaci dobivaju od kazneno-popravnih zavoda oba entiteta u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti nisu osigurani, već će se kao i za nivo BiH i Federacije BiH tretirati pod projektom „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“.

¹¹ Projekt EU i VE (eng. Horizontal Facility for the Western Balkans and Turkey) koji je započeo s implementacijom u 2016. godini i trajanjem od tri godine.

2.1.4 Unapređenje zavodske infrastrukture i uslova u zavodima u BiH

Radovi na izgradnji Državnog zavoda okončani su krajem septembra 2017. godine. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) je u prvoj polovini septembra 2017. godine predala zahtjev za tehnički prijem objekta općini Istočna Ilidža, kako bi se ubrzao proces. Tokom izvođenja radova, ali i nakon toga vršilo se opremanje objekata namještajem i ostalom specijalizovanom opremom (medicinska oprema, oprema za kuhinju i vešeraj, sportska i IKT oprema).

Na rješenje o imenovanju komisije i visinu troškova tehničkog prijema, koje je izdala općina Istočna Ilidža, JIP je uputio žalbu zbog izuzetno visoke naknade koja je obračunata. Ipak, ugovorom je bilo predviđeno da Nadzorni organ izdaje potvrdu o preuzimanju radova. Radovi na izgradnji Državnog zatvora su završeni i u obavljen je tehnički prijem koji u roku od 60 dana od dana potpisivanja Ugovora (28.09.2018. godine). Paralelno sa vršenjem tehničkog prijema, Ministarstvo pravde BiH je preduzelo sve korake na sačinjavanju potrebnih podzakonskih akata za formalno stavljanje Državnog zatvora u funkciju. Po donošenju Odluke o stavljanju Državnog zatvora u funkciju od strane Vijeća ministara BiH, ministar pravde BiH će imenovati vršioca dužnosti upravnika, čiji je zadatak da pripremi i donese podzakonske akte iz nadležnosti upravnika, bez kojih Državni zatvor ne može funkcionisati. Uporedo sa tim, a imajući u vidu da je od završetka radova i instalacije opreme prošlo dosta vremena i da garantni rokovi ističu, započeto je testiranje u objektu Državnog zatvora da bi se uočeni nedostaci otklonili u garantnim rokovima.

Federalno ministarstvo pravde redovno prati stanje zavodskih objekata u Federaciji BiH i planira finansijska sredstva za rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih objekata. Tokom 2018. godine je izvršena izgradnja 9. paviljona u KPZ-u Zenica, kapaciteta 200 mjesta koji je pušten u funkciju. Dodatno je izgrađen i pušten u funkciju KPZ Orašje, čime je došlo do povećanja smještajnih kapaciteta za osuđene i pritvorene osobe za 97 mjesta. U funkciju je stavljen novoizgrađeni objekat u KPZ-a Bihać, a KPZ Busovača je u postupku prijema osoblja. Finansiranje aktivnosti izgradnje se većinom vrši iz sredstava IPA fondova. Putem IPA fondova se vrši izgradnja fiskulturne dvorane, škole i pratećih objekata u Odjeljenju za maloljetnike KPZ-a Orašje.

Analizom stanja u oblasti zavodske infrastrukture uočena je preopterećenost pojedinih zavoda, a posebno u pritvorskoj jedinici KPZ-a Sarajevo, pa je Federalno ministarstvo pravde vršilo preraspodjelu mjesta, u saradnji sa nadležnim sudovima, odnosno pritvorene osobe su upućivane u pritvorske jedinice drugih zavoda. U cilju rasterećenja pritvorske jedinice u KPZ-u Sarajevo u KPZ-u Zenica je proširena pritvorska jedinica za novih 50 mjesta. Započete su i aktivnosti izmještanja KPZ-a Sarajevo na novu lokaciju na Igmanu, na kojoj će se izgraditi novi objekt uz pomoć IPA fondova.

Ministarstvo pravde Republike Srpske, na osnovu analize stanja zavodskih objekata i raspoloživih materijalnih mogućnosti, vrši rekonstrukciju zavodskih objekata, koja je u najvećoj mjeri već provedena u Republici Srpskoj.

U Banja Luci je izvršena nadogradnja spratova na paviljonima osuđenih i pritvorenih osoba, adaptiran objekat za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom, izvršena nadogradnja objekta prijavnice, prijemno-otpusnog odjeljenja, zdravstvenog odjeljenja, izvršena kompletna sanacija vodovodne i kanalizacione mreže, adaptiran objekat za smještaj osuđenih osoba na poluotvorenom odjeljenju, adaptiran i rekonstruisan objekat upravne zgrade.

U Doboju je kompletno prizemlje objekta, koje je uništeno u poplavama 2014. godine, u potpunosti obnovljeno. Iskorištena je prilika da se i spratni dio objekta adaptira. Obnovljene su i prostorije za smještaj osuđenih osoba na poluotvorenom odjeljenju. U Istočnom Sarajevu izvršena je adaptacija svih prostorija za smještaj osuđenih i pritvorenih osoba.

Rekonstruisan je objekat za smještaj maloljetnika na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, kao i objekat za smještaj ženskih osuđenih osoba. Potpuna rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih objekata poluotvorenog odjeljenja „Kula“. U Trebinju je izvršena rekonstrukcija i adaptacija kompletnog objekta za smještaj osuđenih i pritvorenih osoba, kao i adaptacija postojećeg objekta za smještaj osuđenih osoba na poluotvorenom odjeljenju „Duži“, te izgradnja novog objekta prijavnice za potrebe službe osiguranja. U Bijeljini se vrši izgradnja novog zavoda na lokaciji „Patkovača“, gdje je završeno kompletno ograđivanje kompleksa, a objekat pritvora i šetnji za pritvorene osobe je doveden do faze opremanja. Postojeći objekti i prostor za smještaj osuđenih i pritvorenih osoba na staroj lokaciji zatvora su sanirani i adaptirani. U Foči je izgrađen i potpuno opremljen novi objekat Odjeljenja posebnog režima izdržavanja kazne zatvora. Postojeće prostorije za smještaj osuđenih osoba u najvećoj mjeri su adaptirane, kako bi se osigurali osnovni uslovi osuđeničkog standarda. Završena je izgradnja novih i adaptacija postojećih objekata na Poluotvorenom odjeljenju „Brioni“.

U Federaciji BiH planovi rekonstrukcije zavodskih objekata se provode prema raspoloživim finansijskim sredstvima. U KPZ-u Busovača stavljen je u funkciju novi objekat kapaciteta 50 mjesta za osuđene osobe. U KPZ-u Zenica stavljen je u funkciju 3. paviljon, a u KPZ-u Bihać izgrađeno je prijemno-otpusno odjeljenje kapaciteta 30 mjesta, ali još nije u funkciji.

U Republici Srpskoj planovi rekonstrukcije zavodskih objekata u najvećoj mjeri su već realizovani. U toku su aktivnosti na rekonstrukciji postojećih i izgradnji novih objekata za smještaj osuđenih osoba, kao i drugi sadržaji osuđeničkog standarda. Nastavak radova na novom zavodu u Bijeljini zavisi od raspoloživih sredstava IPA fondova. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih objekata za smještaj osuđenih osoba, kao i drugi sadržaji osuđeničkog standarda zavise od raspoloživih sredstava iz IPA fondova.

2.1.5 Sistematizacija i provođenje obuka zavodskog osoblja u BiH

Nadležnosti za obuku zavodskog osoblja su propisane zakonima o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i entiteta.

Okvirne planove i program obuke zavodskih službenika donose ministarstva pravde BiH i entiteta, a godišnje planove i programe obuke donose krivično-popravni zavodi entiteta.

Provedena je obuka koju su organizovali Vijeće Evrope, Evropska Komisije i Vlada SAD, a koja je kontinuiranog karaktera. Obuke zavodskih službenika BiH i entiteta provode se redovno. Kroz projekt Vijeća Evrope, SAD i EU „Podrška reintegraciji nasilnih i ekstremnih zatvorenika u BiH“, sektora za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstva pravde i Ministarstva pravde Republike Srpske, te entitetskih KPZ-eva i Pritvorske jedinica Ministarstva pravde BiH uspješno je završena obuka zavodskog osoblja u radu sa populacijom nasilnih i ekstremnih osuđenika. U okviru projektnih aktivnosti dogovoren je i definisan nastavak aktivnosti kroz novi projekt „Strukturirano upravljanje kaznom za osuđene osobe sa nasilnim i ekstremističkim ponašanjem“ koji će biti operativan od 2019. godine, a prva faza će trajati 12 mjeseci.

2.1.6 Unapređenje sistema zdravstvene zaštite za osuđenike u BiH

Finansiranje zdravstvene zaštite zavodske populacije u BiH vrši se iz budžeta BiH i budžeta entiteta.

U vezi unapređenja zdravstvene zaštite kroz projektne aktivnosti „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“ izrađena su tri priručnika.

U aprilu 2018. godini su objavljeni: Priručnik za procjenu i rehabilitaciju nasilnih ekstremnih zatvorenika u BiH, Priručnik za obuku voditelja obuke u agencijama za provođenje zakona, a u oktobru Protokoli za postupanje sa počiniocima krivičnih djela sa duševnim smetnjama u forenzičkim ustanovama, što sa prednje navedena tri pravilnika predstavlja preko 14 priručnika iz navedenih oblasti.

2.2. Unapređenje primjene alternativnih sankcija u BiH

Strateški programi o unapređenju primjene alternativnih sankcija u BiH odnose se na: - osiguranje primjene rada za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH, - provođenje sankcije kućnog zatvora s elektronskim nadzorom u BiH, - unapređenje provođenja uslovnog otpusta u BiH, - unapređenje postupka pomilovanja u BiH i - uspostavljanje probacijske službe u BiH.

2.2.1 Osiguranje primjene rada za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH

Na nivou BiH institut rad za opće dobro na slobodi je ranije zakonski regulisan i kontinuirano se provodi.

U Federaciji BiH rad za opće dobro na slobodi u nadležnosti je kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave.

U Kantonu Sarajevo rad za opće dobro na slobodi je u primjeni od novembra 2011. godine i kontinuirano se provodi. Kanton Sarajevo je među prvima osigurao neophodne kapacitete i 2012. godine započeo sa provođenjem alternativne krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi, te se nakon četiri godine uspješne primjene, može govoriti i o značajnim učincima na rasterećenje zatvorskog sistema u Federaciji BiH, kao i značajnim uštedama finansijskih sredstava u federalnom budžetu, s obzirom da u prosjeku, od strane nadležnog suda 40 osuđenih osoba na području Kantona Sarajevo godišnje bude upućeno na izvršenje ove sankcije. Takođe, u 2017. godini su osigurani uslovi i za efikasnu primjenu odgojne mjere posebne obaveze – uključivanje u rad humanitarnih organizacija ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja, izrečene maloljetnom učiniocu krivičnog djela shodno odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

U Bosansko-podrinjskom kantonu rad za opće dobro na slobodi je u primjeni od 2011. godine i kontinuirano se provodi.

U Zapadno-hercegovačkom kantonu, donijeti su svi potrebni podzakonski akti sa ciljem provođenja ove alternativne krivične sankcije i to: 1) Pravilnik o vrsti i uslovima za izvršenje krivične sankcije rada za opće dobro na slobodi, 2) Pravilnik o izboru, načinu rada, odgovornosti, obuci i evidenciji povjerenika za izvršenje krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi i 3) Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje naknade povjerenicima u izvršavanju krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi. Do sada u Zapadno-hercegovačkom kantonu sudovi nisu izricali ovu alternativnu krivičnu sankciju, iz razloga što su pravne osobe kod kojih se trebala izvršavati ova alternativna krivična, sankcija, krajem 2012. godine uskratili produženje ugovora za izvršenje rada za opće dobro u tim pravnim osobama (javna komunalna preduzeća i Crveni križ).

U Posavskom kantonu aktivnosti za primjenu instituta rada za opće dobro na slobodi su u toku. Napravljeni su prednacrti potrebnih pravilnika, te poslani na mišljenje Uredu za zakonodavstvo. Nakon dobivenog mišljenja potrebno je bilo izvršiti korekcije i usvajanje pravilnika.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona, institut rad za opće dobro na slobodi primjenjuje od 2011. godine, i prema broju izvršenih presuda u posljednjih nekoliko godina među vodećim kantonima je u Federaciji BiH. Podaci o institutu rad za opće dobro na slobodi u ostalim kantonima za potrebe ovog izvještaja nisu bili dostupni.

U Republici Srpskoj novousvojenim Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Republike Srpske, a u skladu sa Krivičnim zakonikom Republike Srpske, propisan je institut rada u javnom interesu. Obaveza Ministarstva pravde Republike Srpske je da, u roku od šest mjeseci, donese podzakonske akte u vezi primjene instituta rada u javnom interesu.

U Brčko distriktu BiH od 2014. godine uveden je rad za opće dobro na slobodi i kontinuirano se provodi.

Na nivoima na kojima je uveden institut rad za opće dobro na slobodi osigurano je statističko praćenje primjene instituta rada za opće dobro na slobodi za punoljetne osobe, u skladu sa nadležnostima.

Godišnje u BiH oko 110 osoba izvršava rad za opće dobro na slobodi što dovodi do efikasnosti zatvorskog sistema i rasterećenju zatvorskih kapaciteta.

U Federaciji BiH primjena odgojne preporuke uključivanje u rad, bez naknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetne osobe je u nadležnosti kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave.

Osigurani su zakonski i drugi uslovi za primjenu odgojne preporuke uključivanje u rad, bez naknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetne osobe u Kantonu Sarajevo, potpisivanjem sporazuma sa tri udruženja građana Narodne kuhinje, sa početkom primjene od 01.12.2017. godine.

Podaci za primjenu odgojne preporuke uključivanje u rad, bez naknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetne osobe u ostalim kantonima za potrebe ovog izvještaja nisu bili dostupni.

U Republici Srpskoj zakonski uslovi za primjenu ove odgojne preporuke su osigurani.

2.2.2 Provođenje sankcije zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom u BiH

Federalno ministarstvo pravde je izradilo analizu i dalo preporuke za unapređenje izvršenja kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom, a koje se provodi od 2014. godine. Primjenom kućnog zatvora s elektronskim nadzorom značajno se smanjio broj čekanja osuđenih osoba koje trebaju stupiti na izdržavanje kazne. Najbolji pokazatelj je činjenica da, prema podacima općinskih sudova u Federaciji BiH, tokom 2017. godine na „čekanjima“ je bilo sedam osuđenih osoba, a izdato je 85 uputnih akata za osobe koje se tek trebaju javiti na izdržavanje kazne zatvora. U prethodnim godinama broj osuđenih osoba na „čekanju“ se kretao do 196.

Tokom 2017. godine kaznu zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom izdržavalo je 448 osuđenika, a trenutno se na izdržavanju iste nalazi preko 180 osuđenika.

Trenutni kapacitet KPZ-ova u Federaciji BiH je za 1.998, od čega je 1.642 za osuđenike, a 356 za pritvorenike. U 2017. godini ukupno osuđenika i pritvorenika je 1.847, od čega 180 osuđenika se nalazilo na izdržavanju kazne kućnog zatvora s elektronskim nadzorom, a 303 osobe su se nalazile u pritvorskoj jedinici.

U Republici Srpskoj izvršenje kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom je predviđeno Nacrtom zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Republike Srpske, a u skladu sa Krivičnim zakonikom Republike Srpske.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH pripremila je plan provođenja analize uvođenja instituta kućnog zatvora u narednom periodu, te na osnovu rezultata analize će pristupiti eventualnoj izmjeni zakonskih rješenja za uvođenje izvršenja kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom.

2.2.3 Unapređenje provođenja uslovnog otpusta u BiH

Na državnom nivou nadzor nad provođenjem uslovnog otpusta vrše policijske agencije, inspektori i druga tijela i organizacije u skladu sa čl. 196., 197., 207., 209. i 235. Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, na osnovu rješenja Komisije za uslovni otpust, a zakonom je ovlašten Sud BiH za opoziv uslovnog otpusta (član 196. stav 5. Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera i član 45. Krivičnog zakona BiH).

U Federaciji BiH zakonski je definisan nadzor i opoziv uslovnog otpusta. Opoziv vrši sud ako je osuđena osoba na slobodi, a ako je u KPZ-eu opoziv vrši Komisija za uslovni otpust na prijedlog direktora krivično-popravnog zavoda.

U Republici Srpskoj zakonski je definisan nadzor i opoziv uslovnog otpusta. Praktična iskustva su veoma pozitivna. U 2017. godini Komisija Ministarstva pravde Republike Srpske za uslovni otpust postupila je po pet molbi osuđenih i 82 prijedloga ustanove. Komisija Ministarstva pravde Republike Srpske za uslovni otpust opozvala je četiri rješenja o uslovnom otpustu. U istom periodu donijeto je 106 odluka direktora KPZ-eova iz člana 158. i 33 odluke iz člana 155a. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Republike Srpske.

U Brčko distriktu BiH zakonski je definisan nadzor i opoziv uslovnog otpusta. U 2017. godini Komisija za uslovni otpust Brčko distrikta BiH je donijela dva rješenja o opozivanju uslovnog otpusta, odnosno o stavljanju van snage rješenja kojim je uslovni otpust dozvoljen.

Statističke evidencije osoba na uslovnom otpustu vode komisije za uslovni otpust na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH.

2.2.4 Unapređenje postupka pomilovanja u BiH

Analize na nivou BiH i entiteta o primjeni instituta pomilovanja utvrdile su da je politika pomilovanja definisana zakonom i da institut pomilovanja funkcioniše bez značajnijih poteškoća, te stoga nije bilo preporuka za unapređenje instituta. Institut pomilovanja se redovno prati. U vezi sa tim, u izvještajnom periodu, 10.05.2018. do 25.10.2018. godine održane su sjednice Predsjedništva BiH o pomilovanju. Predsjedništvo BiH u novom sazivu na prvoj redovnoj sjednici od 12.12.2018. godine razmatralo je pomilovanje. Komisija za pomilovanje BiH je imala u radu 11 predmeta.

U 2017./2018. godini dostavljen je Nacrt izmjena Zakona o pomilovanju BiH Vijeću ministara BiH, a u vezi mogućnosti ograničenog pomilovanja za krivična djela ratnog zločina.

U Republici Srpskoj Komisija za pomilovanje u 2017. godini održala je četiri sjednice i donijela četiri pozitivne odluke.

U Brčko distriktu BiH ova aktivnost će se provoditi u 2018. godini, a na osnovu preporuka iz analize preduzet će se dalji koraci. Nakon usvajanja zakona javnost će biti upoznata sa načelima instituta i odredbama Zakona o pomilovanju Brčko distrikta BiH.

2.2.5 Uspostavljanje probacijske službe u BiH

Sistem alternativnih krivičnih sankcija zahtijeva dalju izgradnju, kako bi se rasteretio često pretrpan i budžetski ograničen zatvorski sistem u BiH. U tom pogledu već ranije je izvršena priprema pravnog okvira za postepeno uvođenje probacije u BiH, kroz izradu nacrta Zakona o probaciji u BiH. U tom kontekstu potrebno je dalje promovisanje uvođenja probacijske službe.

Na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH nije uspostavljena probacijska služba.

2.3. Unapređenje primjene međunarodnih standarda u BiH

Strateški programi o primjeni međunarodnih standarda odnose se na:

- unapređenje uslova boravka u pritvoru i postupanja prema pritvorenim osobama u BiH,
- unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH i
- stavljanje u funkciju Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac.

2.3.1 Unapređenje uslova boravka u pritvoru i postupanja prema pritvorenim osobama u BiH

Na nivou BiH i entiteta izrađena je analiza primjene relevantnih standarda o pritvoru i date preporuke.

Na nivou BiH i entiteta osigurani su zakonski, materijalni, finansijski i infrastrukturni uslovi i provedene preporuke iz analize o pritvoru.

U proteklom periodu, kroz Projekat-„Horizontalna podrška za zapadni Balkan“, urađena su dva Priručnika (Smjernice za postupanje sa osobama lišenim slobode u zatvorenom okruženju i Priručnik za vođenje zatvorenika i unapređenje ljudskih prava u zatvorenom okruženju) koja obuhvataju najnovije međunarodne standarde, sa istovremenom obukom u svim KPZ-ovima u BiH. Dodatno su izrađeni i Protokoli za unapređenje zdravstvene zaštite i ljudskih prava u zatvorenom okruženju.

2.3.2 Unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH

Na nivou BiH i entiteta osigurani su zakonski i drugi uslovi za unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH. U svim KPZ-ovima u BiH provodi se obuka zavodskog osoblja, a u skladu sa planovima i programima obuke, kao i putem aktivnosti projekata Vijeća Evrope.

Analiza mogućnosti proširenja programa tretmana se vrši u skladu sa propisima kroz redovne aktivnosti nadležnih zaduženih jedinica na nivou BiH i entiteta, a preporuke se provode u skladu s osiguranim finansijskim sredstvima.

Posebni programi tretmana i režimi sigurnosti za posebne kategorije osuđenika se provode na nivou BiH i entiteta.

U Federaciji BiH formiran je Odgojno-popravni dom sa statusom odjeljenja, a u okviru sastavu KPZ-a Orašje je i maloljetnički zatvor.

Odjeljenje kazneno-popravne ustanove Republike Srpske za izvršenje maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom je renovirano i ispunjava sve uslove za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom.

Ustanove za provođenje mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja i obaveznog ambulantnog liječenja na slobodi za maloljetnike su u nadležnosti entitetskih ministarstava zdravstva/zdravlja.

2.3.3 Stavljanje u funkciju Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac

Stavljanje u funkciju Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac je osigurano kroz Sporazum o smještaju i naknadi troškova za izvršenje krivičnih sankcija („Službeni glasnik BiH“, broj 89/09).

Krajem 2016. godine stavljen je u funkciju Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac. Zavod je tada primio prve psihički oboljele zatvorenike i u kontinuitetu prima one koji su počinili najteža krivična djela. Trenutno u Zavodu imaju 92 forenzičke osobe i to 55 iz Republike Srpske, 35 iz Federacije BiH i 2 iz Brčko Distrikta

Početkom 2018. godine Vijeće Evrope je započelo projektne aktivnosti izrade Protokola sa ažuriranim međunarodnim standardima u pogledu liječenja i pristupa psihijatrijskim osobama kao izvršiocima krivičnih djela, a završilo iste u oktobru. Aktivnosti su podrazumijevale i izradu programa obuke zaposlenog osoblja.

3. STRATEŠKA OBLAST 3 – PRISTUP PRAVDI

U strateškoj oblasti 3 Pristup pravdi u BiH, na osnovu prikupljenih informacija, može se zaključiti da se aktivnosti u najvećem broju provode uz manje ili bez zastoja, uz izuzetak strateških programa 3.1.4 „Unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH “ i 3.1.7 „Unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti međunarodne pravne pomoći“. Oba ova programa zavisila su o uspostavljanju saradnje sa partnerskim institucijama van sektora pravde u BiH.

Od ukupno 11 programa i 27 aktivnosti, 13 aktivnosti je ispunjeno, a 11 aktivnosti su djelimično ispunjene, a tri su s određenim zastojem.

Praćenjem provođenja aktivnosti, zaključak FRG 3 je da su kapaciteti iz oblasti međunarodne pravne pomoći u svim institucijama nadalje slabi i nedovoljni za obim poslova koji se obavlja, te da je saradnja između nadležnih institucija sektora pravde u BiH, ali i partner institucija po ovom pitanju nezadovoljavajuća, a za dalje unapređenje se sugerije razmatranje istog i donošenje strateške odluke o daljim pravcima razvoja od strane MK-a. FRG 3, u skladu sa svojim mandatom, zaključcima prethodne MK i revidiranom AP SRSP u BiH preporučuje MK dalje zagovaranje i otvaranje dijaloga sa drugim partner institucijama za programe 3.1.4 i 3.1.7.

3.1. Međunarodna pravna pomoć i saradnja

Strateški programi o međunarodnoj pravnoj pomoći (MPP) i saradnji odnose se na:

- izradu objedinjene analize o izazovima i potrebama u oblasti MPP,
- unapređenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP sa ciljem ujednačavanja, unapređenje pružanja MPP u građanskim i krivičnim stvarima,
- unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH,
- jačanje kapaciteta entitetskih ministarstava i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH u oblasti MPP-a,
- organizovanje zajedničke obuke sa Ministarstvom pravde BiH i koordiniranje napora u ovoj oblasti,
- dalje unapređenje sistema informisanja, vođenja elektronske pisarnice, prikupljanja i praćenja statistike u oblasti MPP-a od strane nadležnih organa i
- unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti MPP-a.

3.1.1 Izrada objedinjene analize o izazovima i potrebama u oblasti MPP-a

Na radnom sastanku članova FRG i TS SRSP u BiH, održanog 22. i 23.01.2018. godine u Fojnici, zaključeno je da će Ministarstvo pravde BiH inicirati formiranje radne grupe za izradu objedinjene analize koja će identifikovati probleme, dobre prakse, izazove, prepreke i dati preporuke za unapređenje u oblasti MPP-a u kojoj će, osim Ministarstva pravde BiH, učestvovati i predstavnici VSTV-a, entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH. Tokom 2018. godine nije bilo dalje inicijative u pogledu izrade objedinjene analize, što je dijelom zbog slabih i nedostatnih kapaciteta za provođenje iste u Ministarstvu pravde BiH. Nakon izrade navedene analize pristupit će se provođenju datih preporuka.

3.1.2 Unapređenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP-a sa ciljem ujednačavanja

Institucije sektora pravde u BiH predložile su teme za godišnje programe obuke sudija i drugih učesnika u MPP-u, u skladu sa prethodno utvrđenom analizom potreba za obukama, a iste su uvrštene i provedene u okviru Programa rada CEST-ova za 2018. godinu, te su dani prijedlozi za 2019. godinu.

Kroz planove obuka CEST-ova osigurana je kontinuirana obuka sudija i drugih učesnika u MPP-u koje se provode i o čijim se učincima godišnje izvještava Ministarstvo pravde BiH.

Ministarstvo pravde BiH definiše i stalno unapređuje rješenja za dostavljanje informacija sudovima i drugim učesnicima u BiH, u pogledu novih pravnih instrumenata u postupcima pružanja MPP-a.

3.1.3 Unapređenje pružanja MPP-a u građanskim i krivičnim stvarima

Rješavanje pitanja priznavanja i izvršavanja stranih sudskih presuda u krivičnim stvarima zahtijeva uključivanje predstavnika VSTV-a, kako bi se omogućilo ujednačavanje sudske prakse u ovoj oblasti. Ocjena FRG 3 je bila da postoji potreba poboljšanja saradnje između VSTV-a i Ministarstva pravde BiH i predloženo je da Ministarstvo BiH pokrene inicijativu u pisanom obliku prema VSTV-u za uspostavljanje saradnje, u okviru koje bi se raspravljalo o priznavanju i izvršavanju stranih sudskih presuda u krivičnim stvarima sa ciljem ujednačavanja sudske prakse. Tokom 2018. godine nije bilo inicijative u pogledu uspostavljanja saradnje, što je dijelom posljedica slabih i nedostatnih kapaciteta za provođenje inicijative u Ministarstvu pravde BiH.

Zakon o MPP-u u građanskim stvarima je izrađen, ali u parlamentarnoj proceduri nije dobio potrebnu većinu.

3.1.4 Unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH

Ministarstvo pravde BiH je ranije zatražilo od Ministarstva sigurnosti ispunjavanje obaveze donošenja podzakonskih akata koji proizlaze iz Zakona o MPP-u u krivičnim stvarima, a odnose se na jedinstveni način evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH. Do trenutka izrade ovog izvještaja nisu dostavljeni podaci o ispunjenju obaveze od strane Ministarstva sigurnosti.

3.1.5 Jačanje kapaciteta entitetskih ministarstava i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH u oblasti MPP-a, organizovanje zajedničke obuke sa Ministarstvom pravde BiH i koordiniranje napora u ovoj oblasti

U 2018. godini zaposleno je jedna osoba za poslovima MPP-a u Federalnom ministarstvu pravde, dok u Ministarstvu pravde Republike Srpske jedna osoba je raspoređena na poslove MPP-a. U Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta BiH nema posebno zaduženih osoba za navedene poslove. Situacija po pitanju broja izvršilaca na poslovima MPP-a je naročito teška u Federalnom ministarstvu pravde.

U godišnjim planovima nadležnih agencija za državnu službu u BiH za 2018. godinu nije uvrštena ciljana obuka iz oblasti MPP-a.

U 2017. i 2018. godini održani su pojedinačni sastanci ministarstava pravde u BiH i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH sa ciljem razmatranja i prevladavanja izazova u MPP-u. Pitanje ubrzane komunikacije u dostavljanju dokumenata vezanih za MPP predmetom je budućih sastanaka.

3.1.6 Dalje unapređenje sistema informisanja, vođenja elektronske pisarnice, prikupljanja i praćenja statistike u oblasti MPP-a od strane nadležnih organa

U CMS sistemu postoji oznaka za predmete MPP-a, te je moguće izvući statističke podatke o broju predmeta ove vrste. Ovi podaci su zadovoljavajući u smislu potreba pravosudnih institucija u BiH.

Kroz novu aplikaciju DMS-a Ministarstva pravde BiH dodati su posebni elementi za praćenje po krivičnim djelima, a čija obaveza proizlazi iz konvencija.

3.1.7 Unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti MPP

U 2017. godini, kao ni u 2018.godini nije došlo do unapređenja saradnje Ministarstva pravde BiH sa predstavnicima IDDEEA radi pronalaženja načina razmjene podataka za upotrebu u inostranstvu. Provođenje inicijative je zavisilo o resursnim mogućnostima Ministarstva pravde BiH i IDDEEA, radi čega se nastavlja s inicijativom i u budućem periodu.

3.2. Besplatna pravna pomoć u BiH

Strateški programi o besplatnoj pravnoj pomoći (BPP) u BiH odnose se na:

- provođenje procjene o potrebi usvajanja Zakona o BPP u postupcima pred institucijama BiH i
- uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje BPP u BiH.

3.2.1 Provođenje procjene o potrebi usvajanja Zakona o BPP u postupcima pred institucijama BiH

Zakon o BPP pred institucijama BiH je usvojen i objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 83/16. Uspostavljanje Ureda za BPP zahtijevalo je ispunjenje određenih pretpostavki, a to je izmjeniti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde BiH (Pravilnik) i izvršiti popunavanje osobljem. Ministarstvo pravde BiH je uputilo Prijedlog pravilnika Vijeću ministara BiH na davanje saglasnosti. Vijeće ministara BiH je na 139. sjednici, održanoj 16.04.2018. godine, dalo saglasnost na prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva pravde BiH, kojim se formira Ured za BPP. Do uspostavljanja i stavljanja u funkciju Ureda za BPP, ministar pravde BiH je privremeno ovlastio pet državnih službenika Ministarstva pravde BiH da obavljaju poslove BPP-a.

3.2.2 Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje BPP u BiH

Pravni okvir za pružanje BPP pred institucijama BiH je ranije usvojen, dok uspostavljanje institucionalnog okvira traje duže od planiranog. Da bi se prevladao navedeni problem privremeno je angažovano pet službenika za obavljanje poslova BPP-a.

U Republici Srpskoj BPP je uređen Zakonom o BPP-u koji je donesen 2008. godine („Službeni glasnik RS“, broj 120/08). Poslove pružanja BPP-a vrši Centar za besplatnu pravnu pomoć i njegovi područni uredi od 2009. godine. Zakon o BPP-u je dopunjavao 2013. i 2014. godine.

Federalno ministarstvo pravde je svojim Programom rada za 2018. godinu predvidjelo rad na Zakonu o principima BPP pomoći u Federaciji BiH. Nakon provedenih konsultacija ocijenjeno je kako je materija dovoljno pravno uređena donošenjem propisa na kantonalnim nivoima i da u ovom trenutku nema potrebe za normiranje na nivou Federacije BiH.

U Brčko distriktu pružanje BPP je uređeno donošenjem zakona o Uredu za pravnu pomoć („Službeni glasnik BD BiH“, broj 19/07).

Zakon o pružanju BPP-a Tuzlanskog kantona usvojen je u novembru 2008. godine („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 10/08), a Zavod za pružanje BPP-u u punom, ali ograničenom kapacitetu funkcioniše od 2009. godine.

Zakon o pružanju BPP-a u Bosansko-podrinjskom kantonu je donesen 2013. godine („Službene novine Bosansko – podrinjskog kantona“, broj 2/13). BPP pruža Kantonalni zavod za BPP koji je uspostavljen Zakonom, a otpočeo je sa radom 2014. godine.

U Kantonu 10, Zakon o BPP-u je donesen u 2016. godini („Narodne novine Kantona 10“ broj 9/16). Tokom 2018. godine vođen je postupak popunjavanja radnog mjesta rukovodećeg državnog službenika – direktora Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći.

Zakon o BPP-u Posavskog kantona je donesen 2010. godine („Narodne novine Posavskog kantona“ broj 3/10). BPP pruža Kantonalni zavod za pružanje BPP koji je tokom 2017. godine otvorio i područni ured. Zakona o BPP-u je pretrpio dvije izmjene u 2012. i 2013. godini, a tokom 2018. godine je rađeno i na trećim izmjenama kojim se dodatno proširuje broj korisnika sa pravom na BPP.

U Kantonu Sarajevo uspostavljen je pravni i institucionalni okvir za pružanje besplatne pravne pomoći. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći donesen je 2012. godine („Službene novine Sarajevskog kantona“, broj 1/12), a od 2013. godine u punom kapacitetu djeluje Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći, čime je Kanton Sarajevo omogućio svojim građanima pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred sudom i drugim organima u skladu sa principima Evropske povelje o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Uporedo ljudski i materijalni resursi za njegov rad se kontinuirano profesionalno nadograđuju.

U Zeničko-dobojskom kantonu Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći donesen je 2014. godine („Službene novine ZDK“, broj 1/14). Kantonalni zavod za pravnu pomoć u Zenici počeo je sa radom 07.11.2015. godine.

Oblast BPP-a u Zapadno-hercegovačkom kantonu uređena je donošenjem Zakona o kantonalnom zavodu za pružanje BPP 2008. godine („Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona“, broj: 5/08). Zakon je mijenjan u 2009., 2013. i 2017. godini. Donošenjem zakona osnovan je Zavod koji pruža BPP.

Zakon o pružanju BPP-a u Hercegovačko-neretvanskom kantonu donesen je 2013. godine („Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, broj 7/13). Zavod za pružanje BPP-a je otvoren krajem 2014. godine.

Zakon o BPP-u u Unsko-sanskom kantonu donesen je 2012. godine („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 22/12). Zavod za BPP u USK djeluje od 2013. godine.

Pružanje BPP-a pravno i institucionalno još nije uređeno na području Srednjobosanskog kantona.

Obuke za osobe zaposlene na poslovima BPP-a nisu sistematski organizovane ili se organizuju povremeno.

Takođe, naglašeno je da u ovoj podoblasti i dalje postoji problem neujednačenosti normativno-pravnog okvira i postupanja u predmetima na nivou cijele države, a da poslove BPP-a vrši i nevladin sektor preko pravnih klinika i organizacija civilnog društva.

3.3. Pristup pravdi

Strateški programi pristup pravdi odnose se na:

- osiguranje postupanja prilagođenih ranjivim i marginalizovanim grupama u svim postupcima i
- unapređenje podrške svjedocima u pravosudnim institucijama u BiH.

3.3.1 Osiguranje postupanja prilagođenih ranjivim i marginalizovanim grupama u svim postupcima

U okviru projekta finansiranog od strane Švedske dogovorena je saradnja VSTV-a sa pravosudnom zajednicom po pitanjima osposobljavanja za postupanja sa ranjivim i marginalizovanim grupama.

Kako bi se utvrdile oblasti u kojima VSTV može da djeluje, a sa ciljem unapređenja položaja ranjivih grupa u kontaktu sa pravosuđem, te s obzirom da su nevladin sektor i nadležni državni organi/agencije identifikovani kao značajni akteri u ovoj oblasti, VSTV je pozvao na saradnju relevantne organizacije civilnog društva i nadležne državne organe/agencije.

U skladu sa navedenim, održani su sastanci sa predstavnicima predmetnih organa/agencija, na kojima su predstavljene projektne aktivnosti u ovoj oblasti, te su zatražene informacije o problemima sa kojima se ranjive grupe suočavaju u kontaktu sa pravosuđem.

Projektom je planirano i održavanje odgovarajućih obuka za nosioce pravosudnih funkcija, a čiji će fokus biti na osposobljavanju istih za postupanje sa ranjivim grupama. Predmetne obuke će biti uvrštene u programe entitetskih CEST-ova u 2020. godini, dok će pripreme za to se voditi tokom 2019. godine.

3.3.2 Unapređenje podrške svjedocima u pravosudnim institucijama u BiH

U oko 70% pravosudnih institucija, na nivou kantonalnih i okružnih sudova i tužilaštava, formirana su odjeljenja za podršku svjedocima, a podršku je pružio UNDP BiH. Određeni broj saradnika u odjeljenjima se finansira iz IPA 2013 projekta.

U Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH formirano je Odjeljenje za podršku svjedocima.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona je mišljenja da s obzirom na veličinu Kantonalnog suda u Odžaku, na kojeg se ova problematika primarno i odnosi, te broj predmeta, nije racionalno formirati posebno odjeljenje za podršku svjedocima. Smatraju da bi se taj dio posla mogao povjeriti centrima za socijalni rad ili sličnim institucijama, bar što se tiče Posavskog kantona. Eventualno, ukoliko bi se vršilo zapošljavanje osobe na toj poziciji da ista „pokriva“ i ostale pravosudne institucije u Posavskom kantonu.

U Zeničko-dobojskom kantonu, u budžetu za 2018. godine, kao i u DOB-u su planirana sredstva za podršku svjedocima.

U Srednjobosanskom kantonu uspostavljeno je Odjeljenje za podršku svjedocima - radno mjesto stručni saradnik - psiholog, unutar Kantonalnog suda Novi Travnik i Kantonalnog tužilaštva Travnik.

U okviru projekata OSCE-a i UNICEF-a organizuju se sastanci i obuke osobama koje pružaju podršku svjedocima.

4. STRATEŠKA OBLAST 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU

U strateškoj oblasti 4 Podrška ekonomskom rastu u BiH, na osnovu prikupljenih informacija, ocjenjuje se da se aktivnosti u najvećem broju provode, bez ili uz manje zastoje. Strateški program 4.2.3 Izmjene Zakona o privrednim društvima je prešao u nadležnost druge institucije, što je ocijenjeno i potvrđeno na trećoj MK-a. Od ukupno 7 programa i 19 strateških aktivnosti, pet aktivnosti je ispunjeno, 11 je djelimično ispunjeno i tri aktivnosti su označene da imaju određene zastoje.

S obzirom na značaj programskih aktivnosti po ostvarenje prioriteta vlasti iz oblasti privrednog razvoja, MK-u se skreće pažnja kako za aktivnosti na kojima postoje odgađanja je potrebno iste otkloniti i ubrzati njihovo provođenje.

4.1. Zemljišna administracija u Federaciji BiH

Strateški programi zemljišna administracija u Federaciji BiH odnose se na:

- kompletiranje pravnog okvira zemljišne administracije u Federaciji BiH i
- izradu i provođenje programa kontinuirane obuke za zaposlene u tijelima zemljišne administracije.

4.1.1 Kompletiranje pravnog okvira zemljišne administracije u Federaciji BiH

Trenutno su dva aktivna projekta u oblasti zemljišne administracije u BiH: projekt finansiran od Svjetske banke „Registracija nekretnina“¹² i projekt finansiran od švedske vlade „Izgradnja kapaciteta za poboljšanje zemljišne administracije i procedura u BiH (CILAP)“¹³. Projekt Registracije nekretnina započeo je sa svojim aktivnostima 2012. godine, a završava 2020. godine, dok projekat CILAP je započeo 2016. godine, a završava 2019. godine. Uz pomoć projekta Registracije nekretnina izrađene su analize iz oblasti zemljišne administracije koje su vodile do pripreme zakonskih inicijativa iz predmetne oblasti, a u okviru projekta CILAP fokus je na izgradnji kapaciteta.

U skladu sa Programom rada Federalnog ministarstva pravde za 2018. godinu vođene su aktivnosti izmjena i dopuna Zakona o stvarnim pravima Federacije BiH i Zakona o katastru nekretnina u Federaciji BiH. Zakon o stvarnim pravima Federacije BiH bio je predmetom i više inicijativa Parlamenta Federacije BiH. Podzakonski akti koji proizlaze iz Zakona o stvarnim pravima ranije su doneseni. Priprema nužnih podzakonskih akata Zakona o katastru nekretnina bit će urađeni sukcesivno po njegovu donošenju.

4.1.2 Izrada i provođenje programa kontinuirane obuke za zaposlene u tijelima zemljišne administracije

Inicijalna obuka za zaposlene u zemljišno-knjižnim uredima općinskih sudova u Federaciji BiH provedena je u okviru spomenutih projekata. U toku je provođenje programa obuke razvijenih u okviru aktivnosti projekata, te se vrši stručno usavršavanje u skladu sa potrebama i rezultatima rada zemljišno-knjižnih ureda.

¹² Izvor: <http://projects.worldbank.org/P128950/real-estate-registration-project?lang=en&tab=overview>

¹³ Izvor: [Http://www.cilap-project.org/](http://www.cilap-project.org/)

4.2. Privredno sudovanje u BiH

Strateški programi privredno sudovanje u BiH odnose se na:

- analiziranje i provođenje sistema registracije poslovnih subjekata u BiH,
- uspostavljanje i unapređenje elektronske razmjene podataka za registraciju poslovnih subjekata,
- izmjene Zakona o privrednim društvima, uspostavljanje portala na kojem će se moći izvršiti uvid u sve javne podatke privrednih registara i
- izmjene Zakona o stečajnom i likvidacionom postupku.

4.2.1 Analiziranje i provođenje sistema registracije poslovnih subjekata u BiH

U Republici Srpskoj izvršena je obimna reforma registracije poslovnih subjekata 2013. godine kroz uvođenje jednošalterskog sistema registracije i jedinstvenog informacionog sistema. Vlada Republike Srpske je 26.05.2016. godine usvojila projektni zadatak za registraciju poslovnih subjekata u Republici Srpskoj elektronskim putem (on-line), koji se finansira iz sredstava Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, a implementacija je u nadležnosti Svjetske banke/IFC¹⁴. VSTV je, u okviru navedenog projekta, izradio analizu učinaka uspostavljanja okružnih privrednih sudova u Republici Srpskoj prema kojoj su isti opravdali svoje postojanje. U Okružnom privrednom sudu u Banja Luci, kao sudu sa najvećim brojem predmeta, povećan je broj zaposlenih, kako bi se povećala efikasnost i dobio kvalitetniji rad suda.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata Federacije BiH je prihvaćen od strane Predstavničkog doma Federacije BiH na 30. vanrednoj sjednici, održanoj 20.06.2018. godine. Predmetni zakon je još uvijek u proceduri usvajanja u Domu naroda Federacije BiH. Ovim zakonskim rješenjem predviđa se uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata u Federaciji BiH, a po principu elektronskog povezivanja registracionog suda sa drugim relevantnim subjektima u postupku registracije poslovnih subjekata. Na ovaj način se skraćuje i pojednostavljuje postupak registracije. Registracija poslovnih subjekata i dalje bi bila pri sudu, odnosno pri nadležnom registracionom odjeljenju, ali se omogućava prijem elektronskog prijedloga za registraciju i elektronsko prikupljanje neophodnih podataka.

U Brčko distriktu BiH provodile su se projektne aktivnosti „Uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata“, iz gore spomenutog projekta, a u okviru kojeg je predviđen rad na izmjenama Zakona o registraciji poslovnih subjekata. Za izmjene propisa formirana je radna grupa koja će u zadatim rokovima izraditi i uputiti u proceduru zakonske i podzakonske akte o registraciji poslovnih subjekata u Brčko distriktu BiH.

4.2.2 Uspostavljanje i unapređenje elektronske razmjene podataka za registraciju poslovnih subjekata

Preduslov za odvijanje aktivnosti iz ovog strateškog programa podrazumijeva izmjene pravne regulative iz nadležnosti drugog ministarstva (Zakon o elektronskom potpisu). VSTV za sada nema ovlaštenja za uvezivanje sa drugim registrima. Notarima je omogućen uvid u predmete koji su im dodijeljeni.

U Brčko distriktu BiH pristup je omogućen putem www.bizreg.pravosudje.ba. Notari mogu elektronski pristupiti podacima sudskog registra, a koji je nezvaničan, ali ažuran.

¹⁴ Projekt unapređenja poslovnog okruženja i pristupa tržištu u BiH, 2016.-2019. godina, Izvor: <https://disclosures.ifc.org/#/projectDetail/AS/601646>

Članom 7. izmijenjenog Zakona o registraciji poslovnih subjekata Federacije BiH, predviđeno je uvođenje web stranice sudskog registra, koja je dio sistema registra, putem koje je omogućeno pretraživanje i uvid u javne podatke iz glavne knjige, kao i javno objavljene podatke o sadržaju provedenih upisa u registar, odnosno javno objavljene odluke za koje je zakonom ili odlukama registarskog suda određeno da će se objaviti na način na koji se objavljuju upisi u sudski registar. Web stranici registra pristupa se preko interneta, a pretraživanje podataka provodi se putem izbornika. Podaci iz javnih objava objavljeni na web stranici registra moraju godinu dana ostati dostupni za pretraživanje. Uvid u javne podatke glavne knjige kao i javno objavljene podatke putem web stranice sudskog registra je besplatan.

4.2.3 Izmjene Zakona o privrednim društvima

Vlada Federacije BiH je na svojoj 141. tematskoj sjednici, održanoj 04.05.2018. godine utvrdila prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima, koji je upućen u proceduru usvajanja. Propis je dijelom reformske agende i inicijative razvijene iz projekta. Predstavnički dom Federacije BiH je na 30. sjednici, održanoj 20.06.2018. godine usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima.

U Brčko distriktu BiH nosilac aktivnosti po ovom pitanju je Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu Vlade Brčko distrikta BiH.

4.2.4 Uspostavljanje portala na kojem će se moći izvršiti uvid u sve javne podatke privrednih registara

Uspostavljen je web portal www.bizreg.pravosudje.ba na kome se nalaze podaci iz privrednih registara Federacije BiH i Brčko distrikta BiH. Projekt Registracije nekretnina provodi aktivnosti na unapređenju registracije privrednih društava automatizacijom procesa, pri čemu je planirano da registar bude uspostavljen na oformljenoj platformi.

4.2.5 Izmjene Zakona o stečajnom i likvidacionom postupku

U Federaciji BiH, Federalno ministarstvo pravde je za Prednacrt zakona o stečajnom postupku pribavilo potrebna mišljenja od Ureda za zakonodavstvo i Federalnog ministarstva finansija, nakon čega je Nacrt zakona upućen u proceduru usvajanja. Vlada Federacije BiH je na svojoj 139. sjednici, održanoj 26.04.2018. godine usvojila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečajnom postupku. Parlament Federacije BiH je razmatrao i usvojio predmetni zakon po hitnom postupku na 29. vanrednoj sjednici Predstavničkog doma, održanoj 22.05.2018, a u Domu naroda na 19. vanrednoj sjednici, održanoj 06.06.2018. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/18).

Takođe, za Prednacrt zakona o likvidacionom postupku pribavljena su mišljenja Ureda za zakonodavstvo i Federalnog ministarstva finansija. Vlada Federacije BiH je na 154. sjednici, održanoj 30.08.2018. godine usvojila Prijedlog zakon o likvidacionom postupku i uputila ga u dalju proceduru usvajanja. Pored ovog propisa usvojen je i Prijedlog zakona o stečaju. Oba prijedloga zakona su od septembra 2018. godine uvrštena u proceduru usvajanja u Parlamentu Federacije BiH.

U Republici Srpskoj je 2016. godine usvojen novi Zakon o stečaju. Njime je propisan postupak restrukturiranja i stečajni postupak. Novim institutom restrukturiranja podstiče se reorganizacija privrednih društva prije otvaranja stečajnog postupka, kako bi se spriječila insolventnost i nastavilo poslovanje privrednih društava. Ministarstvo pravde Republike Srpske provelo je u 2017. godini i 2018. godini po tri obuke za stečajne upravnike na temu postupka restrukturiranja i stečajnog postupka. Plan obuka sačinjen je i za 2019. godinu koji sadrži tri obuke.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH je formirala Radne grupe za izradu novih zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji, sa zaključkom da se predmetni zakoni usklade s entitetskim propisima.

5. STRATEŠKA OBLAST 5 – DOBRO RUKOVOĐEN I ODGOVORAN SEKTOR

U strateškoj oblasti 5 Koordiniran, dobro rukovođen i odgovoran sektor, na osnovu prikupljenih informacija, ocjenjuje se da se aktivnosti u najvećem broju provode, uz manje zastoja, uz izuzetak strateškog programa 5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU. Pojedini programi čije aktivnosti se ne provode su odložene i uvrštene u revidirani AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu.

Razmatrajući program 5.1.4 Funkcionalna radna grupa 5 je zaključila da provođenje aktivnosti značajnim dijelom zavisi od inicijativa DEI-ja i preciziranja uloga iz Odluke o sistemu procesa koordinacije za EU integracije, kao i uključivanja institucija sektora pravde u provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i tijela definisanih spomenutom Odlukom, zbog čega su određene aktivnosti iz svih reformskih oblasti provode uz odgađanja. U vezi ovog programa, MK se preporučuje razmatranje strateškog pitanja i donošenje odluke da se što prije pokrene inicijativa za saradnju institucija sektora pravde u BiH sa DEI-jem, kako bi se definisao plan usklađivanja i izradila detaljna analiza potreba i stanja obučenosti osoblja u institucijama sektora pravde u BiH za usklađivanje zakonodavstva.

Od ukupno osam programa i 27 aktivnosti, sedam aktivnosti je u toku (ispunjeno ili se provodi bez zastoja), 17 je djelimično ispunjeno i tri aktivnosti imaju zastoje u provođenju.

Potrebno je napomenuti da na kvalitetu ovog Izvještaja značajno utiče nedostatak preciznih, od nadležnih institucija potkrijepljenih i potvrđenih podataka koji bi bili u skladu sa Smjernicama za praćenje provođenja SRSP u BiH. Pored navedenog, na sastancima pojedinih FRG-ova nisu pojavili pojedini p FRG-a, ni njihovi zamjenici u skladu sa Poslovnikom MK-a, što bi omogućilo potpunije informacije za potrebe ovog Izvještaja. MK-u se preporučuje da uzme u razmatranje navedeno pitanje i urgira kod institucija da se pridržavaju Poslovnika MK-a i Smjernica za praćenje provođenja SRSP u BiH, te da se o načinu izvještavanja konsultiraju sa članovima Tehničkog sekretarijata.

5.1. Koordinacija i EU integracije

Strateški programi koordinacija i EU integracije odnose se na:

- unapređenje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH,
- razvijanje ujednačenog okvira za sistem planiranja, koordinacije i komunikacije,
- jačanje kapaciteta tijela nadležnog za praćenje provođenja SRSP u BiH i
- stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU.

5.1.1 Unapređenje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH

Programom je predviđeno da započne postupak uspostavljanja sistema koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH. U 2017. godini usvojen je AP SRSP u BiH koji je omogućio da se započne s uspostavljanjem mehanizama za rukovođenje provođenjem, praćenjem i ocjenjivanjem. U 2017. godini održane su dvije MK (08.03. i 06.06.), kojima je uspostavljen mehanizam za rukovođenje postupkom provođenja, praćenja i ocjenjivanja provođenja SRSP u BiH. Na osnovu zaključka druge MK, ministar pravde BiH je rješenjima od 26.10.2017. godine imenovao članove pet FRG-ova i TS. Sastanci FRG-ova održani su u periodu od 18. do 22.12.2017. godine, a sastanak TS-a 28.12.2017. godine. Treća MK održana je 02.03.2018. godine. Na osnovu zaključaka treće MK, 10. i 11.5.2018. godine organizovana je radionica za reviziju AP SRSP u BiH 2019.-2020. godine. Sastanci FRG-ova i TS-a su održani u periodu od 04. do 06.06.2018. godine za FRG-ove i 08.06.2018. godine za TS. Četvrta MK je održana 10.07.2018. godine i na njoj je usvojen polugodišnji izvještaj i podržan prijedlog revidiranog AP SRSP u BiH, sa zaključkom da se upućuje nadležnim institucijama na usvajanje. U periodu od 27.11. do 03.12.2018. godine održan je drugi krug sastanaka FRG-ova, a TS-a 11.12.2018. godine.

Po zaključku četvrte MK-a sve institucije su u 2018. godini bile pozvane na unapređenje komunikacije i koordinacije, a naročito između Federalnog ministarstva pravde i kantonalnih ministarstava pravosuđa/pravde i uprave radi unapređenja upravljanja, zajedničkog analiziranja i rješavanja značajnih pitanja sektora pravde u BiH.

5.1.2 Razvijanje ujednačenog okvira za sistem planiranja, koordinacije i komunikacije

Uz pomoć nekoliko projekata započela je izrada analize za uvođenje strateškog planiranja na svim nivoima vlasti, pri čemu se vrši postepena edukacija i uspostavljanje zajednica praktičara. U pravosuđu u BiH se provode reformske aktivnosti, kroz projekte za jačanje upravljačkih kapaciteta. Projekt „Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i razvoj politika (SPPD II)“, finansiran iz Fonda za reformu javne uprave, koji je tokom 2017. godine i 2018. godine, vodio niz aktivnosti na jačanju kapaciteta na državnom i entitetskim nivoima vlasti, kao i u Brčko distriktu BiH. Kada je u pitanju državni nivo, tokom februara 2017. godine završeno je usklađivanje (14.02. za Ministarstvo pravde BiH) srednjoročnog planiranja i izrade srednjoročnog okvira rashoda (DOB-a). U skladu sa tim ažuriran je Srednjoročni plan rada Ministarstva pravde BiH i DOB. Tokom 2018. godine je to urađeno za naredni ciklus planiranja. Izrađen je Finansijski plan Srednjoročnog plana rada Ministarstva pravde BiH koji je usklađen sa DOB-om. U skladu sa Srednjoročnim planom rada Ministarstva pravde BiH pripremljen je Programa rada Ministarstva pravde BiH i usklađen sa budžetom koji je konsultovan sa Ministarstvom finansija i trezora. Srednjoročni plan rada i Godišnji programa rada su usklađeni sa prijedlogom revidiranog AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine. U okviru navedenog projekta održane su obuke iz srednjoročnog planiranja Modul 1 (17. i 18.01.2017.), moduli 2 i 3 (17. i 18.07.2017.), budžetsko programiranje (28. i 29.11.2017.) i radionica praktičara (30.11.2017. i 01.06.2018.), a uz projekat SGI GiZ održana je druga radionica praktičara 27.11.2018. godine. Ovim aktivnostima su prisustvovali predstavnici institucija BiH. Iz projektnih izvještaja je poznato da su i na entitetskim nivoima, kao i u Brčko distriktu BiH vođene aktivnosti kojim se uspostavlja sistem planiranja i jačanje kapaciteta na nivou centralnih organa vlasti (Generalnog sekretarijata) i sa sekretarima institucija.

Ranije su uvrštene aktivnosti revidirane SRSP u BiH i AP-a u tekuću godinu, a izradom planskih dokumenata su uvrštene aktivnosti i za naredni planski ciklus. VSTV je ugradio aktivnosti u svoj strateški dokument.

Za potrebe ovog izvještaja informacije iz nadležnosti entiteta i kantonalnih nivoa vlasti nisu dostavljene.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH je uskladila svoje planove.

VSTV je putem članova FRG-a 1 dostavio podatke o provođenju Strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina za prvo polugodište, dok za drugo polugodište je zatraženo da se za takve informacije uputi službeni zahtjev Nadzornom tijelu za praćenje provođenja predmetne strategije. Prema institucijama sektora pravde u BiH je upućen poziv da dostave obaveze po svim strategijama radi njihovog potencijalnog uvrštavanja i razmatranja na MK-a.

5.1.3 Jačanje kapaciteta tijela nadležnog za praćenje provođenja SRSP u BiH

Zbog kašnjenja u uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH, programske aktivnosti u 2017. godini nisu provedene. Uz podršku Vlade Nizozemske i OCD-ova prvi radni sastanak članova FRG-ova i TS-a je održan 22. i 23.01.2018. godine. Pored navedenog sastanka 10. i 11.05.2018. godine održan je i drugi radni sastanak, uz radionicu revizije AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu. Radi provođenja Memoranduma o saradnji na praćenju i ocjeni provođenja SRSP u BiH i njenog AP od strane OCD-ova 29.12.2018. godine je održan sastanak sa potpisnicima Memoranduma, na kojem je dogovoren plan aktivnosti saradnje u 2019. godini.

5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljedem EU

Aktivnosti programa su zavisile od inicijativa DEI-ja i mehanizama za koordinaciju procesa EU integracija, kao i provođenju SRSP u BiH, zbog čega su određene aktivnosti odgađane. Za potrebe odgovaranja na Upitnik Evropske komisije sačinjen je popis propisa koji čine tzv. sistemske propise i koji će pratiti sva poglavlja *acquis*-a u daljem toku evropskih integracija. Započeta je i izrada pregleda propisa iz krivičnog zakonodavstva za koje će biti potrebno izvršiti usklađivanje. U skladu sa planom obuke i organizacijom istih od strane DEI-ja, organizovane su opće obuke o pravu Evropske unije. U 2017. i 2018. godini nije bilo aktivnosti na izradi plana za usklađivanje zakonodavstva BiH s *acquis*-em. Tokom 2017. i 2018. godine institucije svih nivoa vlasti u BiH su davale odgovore na pitanja i dodatna pitanja iz Upitnika Evropske komisije. Takođe su učestovali u radu tijela za koordinaciju EU integracija (Odbor i Pododbor), a koji su se održavali u dva navrata u 2018. godini.

5.2. Jačanje kapaciteta za izradu analiza i politika u sektoru pravde u BiH

Strateški programi jačanje kapaciteta za izradu analiza i politika u sektoru pravde u BiH odnose se na:

- jačanje uloge Foruma za zajedničku politiku (FZP) Ministarstva pravde BiH i VSTV-a u skladu s ustavnim nadležnostima,
- izrada smjernica o metodologiji i načinima izrade politika u sektoru pravde u BiH i
- unapređenje kvaliteta statističkih podataka u sektoru pravde u BiH.

5.2.1 Jačanje uloge FZP Ministarstva pravde BiH i VSTV-a u skladu s ustavnim nadležnostima

U 2017. nije bilo aktivnosti FZP Ministarstva pravde BiH i VSTV-a zbog nedostatnih sredstava, raspoloživog osoblja, angažovanosti na poslovima EU integracija, kao i kasnog uspostavljanja mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH. Tokom 2018. godine ocijenjeno je od FRG-ova i potvrđeno od MK da se aktivnosti odlože za revidirani period provođenja SRSP u BiH u 2019. i 2020. godini.

5.2.2 Izrada smjernica o metodologiji i načinima izrade politika u sektoru pravde u BiH

Polovinom 2017. godine Parlamentarna skupština BiH je usvojila Izmjene i dopune Jedinjenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH, s Aneksom I, koji propisuje metodologiju za procjenu uticaja prilikom izrade politika/propisa u institucijama BiH. U toku je provođenje usvojene metodologije kroz uspostavljanje tijela za provođenje, praćenje i ocjenjivanje i veći broj obuka za državne službenike koje organizuje Agencija za državnu službu BiH iz vlastitih sredstava i kroz različite projekte. U 2018. godini sačinjene su u dva navrata i upućene proceduru izmjene i dopune Uputstva o načinu pripreme godišnjeg programa rada i izvještaja o radu u institucijama BiH radi propisivanja formata za uvođenje obaveze procjene uticaja („Službeni glasnik BiH“, broj 64/18).

U Federaciji BiH na snazi je Uredba o postupku procjene uticaja propisa i Pravila i postupci za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službeni glasnik Federacije BiH“, broj 71/14).

U Republici Srpskoj je na snazi Odluka o provođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa („Službeni glasnik RS“, broj 56/15).

U 2017. godini u Brčko distriktu BiH je izrađena metodologija za procjenu uticaja prilikom izrade politika/propisa.

Ovi podaci ukazuju da je razvoj politika u začetku i da je potrebno nastaviti rad na izradi smjernica koje se oslanjaju na sistem razvoja politika u BiH pri tome imajući u vidu projekte pomoći (SGI GiZ) koji će podržati dalje i zajednicu praktičara iz razvoja politika, a uz čiju pomoć ili drugim modalitetom provesti ovu aktivnost.

Institucije nisu osposobljene za usklađivanje budžeta sa dugoročnim, srednjoročnim i godišnjim planiranjem. U skladu sa tim potrebno je vršiti jačanje kapaciteta. Trenutno ne postoji pravna osnova za dugoročno strateško planiranje, a time i metodologija po kojoj bi se vršilo usklađivanje na što ukazuju i izvještaji revizije učinka.

Državni nivo vlasti provodi postupak usklađivanja budžeta sa srednjoročnim i godišnjim planiranjem u skladu s Odlukama o srednjoročnom i godišnjem planiranju, dok su entitetski nivo i Brčko distrikt BiH tek započeli, što je navedeno u izvještaju o provođenju projekta „SPPD - faza II“.

5.2.3 Unapređenje kvaliteta statističkih podataka u sektoru pravde u BiH

Analiza postojećih statističkih podataka u sektoru pravde u BiH nije izrađena. Institucijama sektora pravde u BiH je upućen poziv na dostavljanje statističkih podataka koji će se razmatrati tokom 2019. godine. VSTV je u okviru projekta IPA 2013 razvio Sistem za izvještavanje i podršku odlučivanju. Korištenjem ovog sistema izrađuju se statistički izvještaji koji kombinuju podatke iz različitih baza podataka (CMS/TCMS, HRMIS, SOKOP-Mal). Nadalje, provodi se zajednička aktivnost APIK-a, VSTV-a i USAID-a na usvajanju Memoranduma o saradnji u oblasti elektronskog preuzimanja statističkih podataka o predmetima korupcije iz T-/CMS-a, prema kojem bi APIK preuzimao podatke preko privilegovanog dijela pravosudnog web portala. VSTV kontinuirano prati i analizira statističke podatke o radu sudova i tužilaštava posredstvom automatizovanog sistema za upravljanje predmetima (CMS i TCMS), koji se kontinuirano nadograđuje.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH uspostavlja Centralnu bazu podataka o predmetima diskriminacije u BiH koju će koristiti i popunjavati sve pravosudne institucije u BiH. VSTV i Ministarstvo pravde BiH planiraju razmotriti postojeća softverska rješenja i utvrditi odgovarajuće softversko rješenje.

Ministarstvo pravde BiH u svom radu koristi IT rješenje kojim se upravlja predmetima (DMS). Za potrebe praćenja i provođenja SRSP u BiH 2008.-2012. godine izrađen je i uspostavljen informacioni dokumentacioni sistem. Sistem je predstavljao IT rješenje kojim se automatizuje proces prikupljanja i obrade podataka. Predmetni sistem je neodgovarajući za postojeće potrebe i nedostaju mu ključne funkcionalnosti. Krajem 2017. godine i tokom 2018. godine vođen je razgovor sa GiZ projektom o daljem razvoju i nadogradnji spomenutog sistema, a za koji je izrađena procjena koštanja. Do kraja godine nije stigao odgovora o mogućnosti finansiranja nadogradnje sistema za što je u 2019. godini predviđena izrada projektnog zadatka.

5.3. Donatorska koordinacija u sektoru pravde u BiH

Strateški programi donatorska koordinacija u sektoru pravde u BiH odnose se na:

- stvaranje pretpostavki za provođenja DIS-a u skladu s ustavnim nadležnostima,
- jačanje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata i
- smjernice o metodologiji i načinima koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata.

5.3.1 Stvaranje pretpostavki za provođenja DIS-a u skladu s ustavnim nadležnostima

Dopisom DEI-ju od 19.04.2017. godine započet je proces izrade sektorskog planskog dokumenta (SPD) za sektor Vladavine prava, podsektor pravde i osnovnih prava, nakon čega je formirana sektorska radna grupa (SRG) i određena koordinirajuća institucija. Proces programiranja trajao je sedam mjeseci. Razvoj daljih koraka na aktivnosti se provodi uz inicijativu i koordinaciju s DEI-jem. Tokom 2018. godine razvijan je Akcioni dokument za 2018. godinu i revidiran SPD za podsektor pravde i osnovnih prava koji je dostavljen u dalju proceduru DEI-ju, a učestvovalo je i u radu nadzornih i upravnih tijela za provođenje projekata, kao i na provođenju samih projekata. Krajem godine započet je proces programiranja za 2019. godinu. U okviru navedenih aktivnosti urađena je Mapa puta za uspostavljanje sektorskog pristupa i definisani prioriteti za finansiranje u sektoru pravde za naredni period. Pored navedenog, tokom 2018. godine, započet je proces pristupanja EU programu „Pravosuđe“. Tokom godine organizovana su dva sastanka informisanja donatora i jedan tematski sastanak za oblast pravosuđa.

Tokom izrade SPD-a 2018.-2020. godine, uz tehničku pomoć DEI-ja, organizovane su dvije radionice (15.06. i 11.-12.10.2017.), na kojima je, uz rad, vršeno i obučavanje imenovanih članova SRG-a. Institucijama je pružana i mentorska podrška na izradi SPD-a tokom cijelog procesa izrade. Sistematičan plan obuke nije izrađen. Postojao je Plan općih obuka DEI-ja u oblasti IPA programiranja, dostupan institucijama svih nivoa vlasti. Tokom 2018. godine izmijenjena je Odluka o obaveznim obukama po kojoj je omogućen fleksibilniji pristup obukama za sve nivoe vlasti u BiH.

5.3.2 Jačanje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata

Tokom 2018. godine nije sistemski rađeno na analizi problema u oblasti donatorske koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH, već se kroz postupak ocjenjivanja, većinom EU projekata, nadzora EU projekata i programiranja SPD-a izvršila analiza problema u sektoru pravde u BiH. Problemi donatorske koordinacije djelomično su mapirani u sektorskom planskom dokumentu i ažurirani za potrebe programskog ciklusa 2019. i 2020. godine. Svoju provedbu tokom 2018. godine je započeo projekt UNDP i Švicarske koji radi na unapređenju koordinacije donatora u BiH. Očekivati je usku saradnju sa sektorom uzimajući u obzir jedinstvenost sektora pravde i da je prvi započeo s koordinacijom pomoći u prethodnom periodu.

5.3.3 Smjernice o metodologiji i načinima koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata

Aktivnosti u vezi izrade smjernica o metodologiji i načinima koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH nisu provedene zbog nedostatka kapaciteta za upravljanje projektima. U okviru aktivnosti sektorskog pristupa na izradi SPD-a izrađene su smjernice za proces programiranja projekata iz IPA fondova u 2017. i 2018. godini.

6. ZAKLJUČCI 5. MK

Peta Ministarska konferencija ministara pravde u Bosni i Hercegovini, predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, održana 25.03.2019. godine, nakon razmatranja Izvještaja o provođenju SRSP-a BiH i AP za 2018. godinu, usvojila je sljedeće

ZAKLJUČKE

1) Usvajaju se:

- Izvještaji institucija sektora pravde u BiH i OCD-ova o provođenju AP SRSP u BiH za 2018. godinu, te se isti upućuje nadležnim vladama na razmatranje.
- Kalendar aktivnosti MK za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH za 2019. godinu

2) Usvajaju se prijedlozi:

- Na državnom i entitetskim nivoima razmatrati usvojiti Revidirani AP SRSP u BiH za period 2019.-2020. godina;
- Prijedlog o daljim koracima na daljem provođenju reformi u prijelaznom periodu do 2020. godine;
- Prijedlog organiziranja zajedničkih aktivnosti sa OCD kojim bi se jačali saradnja i kapaciteti tijela za praćenje i ocjenu provođenja u narednoj godini;
- Prijedlog kako mandat predloženih članova u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH ostaje do 2020. godine s tim da se donesu rješenja za članove koji su naknadno dostavili prijedlog za izmjenom, kao i to da se od onih članova MK koji to do sada nisu uradili zatraži imenovanje;
- Prijedlog da će MP BiH zajedno sa VSTV BiH izraditi okvirni plan koštanja AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu s krajnjim rokom do naredne MK, a za koji se traži podrška i učešće drugih članova davanjem ulaznih informacija, te komentara i odobravanja konačnog plana.

3) U narednom periodu pažnju treba usmjeriti na sljedeće aktivnosti iz AP SRSP u BiH:

Strateška oblast 1 – Pravosuđe

- U pogledu prioriteta za financiranje iz donatorskih sredstava je dogovoreno da se prioritet u oblasti 1 Pravosudni sistem za Strateški program 1.2.2 – „Povećanje efikasnosti istraga u krivičnom postupku u BiH (Ratni zločini)“ ispravi na način da se pojašnjenje izuzme;
- Da se preciziraju i usklade sporna pitanja, dalji koraci i aktivnosti na finalizaciji nacrtu Zakona o sudovima u BiH;
- Preciziranje daljih aktivnosti na realizaciji strateškog programa 1.1.2 Reforma žalbenog sistema Suda BiH, u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i mišljenjem Venecijanske komisije i njegove aktivnosti 1.1.2.1 Izraditi i uputiti u proceduru usvajanja Zakon o sudovima BiH;
- Izraditi zakonski okvir neophodan za usklađivanje i reformu parničnog postupka u BiH;
- Revidirani AP SRSP u BiH na nivou BD BiH usvojila PK BD BiH, ali sa rezervom na strateški program 1.1.3 Donošenje zakona o Ustavnom sudu BiH, te je sa tim u vezi potrebno dati preporuku/mišljenje o daljim aktivnostima po pitanju provođenja ovog strateškog programa.

Strateška oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija

- Strateški program 2.1.2 „Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH“, u ovom trenutku na više nivoa vlasti ne postoji mogućnost (političke pretpostavke, materijalno - tehnički uslovi i dr.) za uspostavu uprava za izvršenje krivičnih sankcija, te se stoga dalje aktivnosti koje su u svezi s tim neće izvršavati. Treba razmotriti daljnje provođenje aktivnosti na nivoima kojim je ocijenjeno da postoje mogućnosti, a za druge nivoe da se strateški program razmotri za provođenje u narednom periodu;
- Ubrzati aktivnosti na usvajanju Zakona o izvršenju krivičnih sankcija FBiH (ZIKS);
- Ubrzati aktivnosti stavljanja u funkciju Državnog zatvora;
- Kod strateškog programa 2.2.5 „Uspostavljanje probacijske službe u BiH“, zaključak TS SRSP u BiH da u ovom trenutku ne postoje mogućnosti za uspostavu probacijske službe u BiH. Zaključak analize provođenja SRSP u BiH je da će BiH nivo nakon stavljanja u funkciju Državnog zatvora, u periodu od najmanje dvije godine od rada Državnog zatvora, ocijeniti potrebu i opravdanost uvođenja navedenog pravnog instituta, tj. u periodu 2022/2023. godine. S obzirom da je strateški program Uspostavljanje probacijske službe iznimno je zahtjevan pothvat i podrazumijeva značajne resurse, kao i određene pretpostavke za operacionalizaciju istog, te se predlaže da se razmotri odgoda provođenja ovog programa za revidirani period.

Strateška oblast 3 – Pristup pravdi

- Iz strateškog programa 3.2.2 „Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje besplatne pravne pomoći“ potrebno je da Federalno MP razjasni svoju ulogu i odgovornosti u pogledu realizacije ovog strateškog programa te je potrebno da se ovo pitanje također detaljnije razmotri kod definiranja novog strateškog okvira.

Strateška oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu

- U pogledu strateškog programa 4.1.2 Izrada i provođenje programa kontinuirane obuke za zaposlene u tijelima zemljišne administracije zadužuje se Federalno ministarstvo pravde da dopuni izvještaj vezano za ovaj strateški program, kao i druge aktivnosti, posebno gdje su poduzete aktivnosti i/ili se provode uz podršku projekata pomoći.

Strateška oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor

- Kod strateški program 5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU preduzeti aktivnosti obzirom da je ocijenjeno da je proces EU integracija politički prioritet, kao i međunarodna obveza provođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a za koju duži niz godina nisu poduzete aktivnosti;
- U pogledu provođenja SRSP u BiH za 2018. godinu i dalje je ocijenjeno kako je kvalitet informacija, kao i pojedinačno dostavljanje i dalje vrlo slabo. Pojedini članovi ne prisustvuju, dok za pojedine institucije nisu ni imenovani članovi radnih tijela čineći otežavajućim proces praćenja i ocjene provođenja u pogledu razmatranja provođenja aktivnosti i ocjene statusa, te u nekim slučajevima dovodeći u pitanje i održavanje samih sastanaka zbog kvoruma. Predlaže se da se članovima MK koji nisu imenovali svoje predstavnike u radnim tijelima uputi poziv na imenovanje, a do prijelaznog perioda se članovi radnih tijela u pojedinim oblastima imenuju za rad i u oblastima gdje postoji navedeno pitanje;
- Upućuje poziv svim institucijama da se pridržavaju smjernica za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH u pogledu dostavljanja informacija i ocjene statusa, a ako smatraju potrebnim da daju svoje prijedloge za unapređenje istih.

7. ZAKLJUČAK VIJEĆA MINISTARA BIH

Usvaja se Izvještaj institucija sektora pravde u Bosni i Hercegovini o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i Akcionog plana za 2018. godinu, čiji sastavni dio su i zaključci pete Konferencije ministara pravde u Bosni i Hercegovini, predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.